

Środa, 3 lipca 2013 r.

21. wzywa państwa członkowskie do wspierania współpracy służb ratowniczych oraz projektantów i producentów pojazdów, aby zapewnić przeprowadzanie skutecznych akcji ratowniczych oraz bezpieczeństwo ratownikom i osobom poszkodowanym;

22. wzywa państwa członkowskie do wsparcia wdrażania systemu e-zdrowie, a zwłaszcza wykorzystania systemów inteligentnej komunikacji w transporcie przez zespoły ratownicze, w tym korzystania z tych systemów w pojazdach ratowniczych;

Opieka powypadkowa oraz rehabilitacja długoterminowa

23. zachęca państwa członkowskie do podkreślania znaczenia opieki powypadkowej w ramach ich opieki medycznej, aby w dalszym ciągu poprawiać długoterminową opiekę szpitalną, poszpitalną i rehabilitacyjną, w tym opiekę pourazową i psychologiczną dla osób ocalałych z wypadków drogowych oraz świadków tych wypadków, poprzez np. zapewnienie punktów wsparcia, które pomogą im poprawić jakość życia;

24. wzywa państwa członkowskie do szerzenia wiedzy na temat wpływu poważnych obrażeń poprzez tworzenie bliższych powiązań z innymi środkami mającymi skutki społeczne, takimi jak stopień upośledzenia, niepełnosprawności i niewydolności czynnościowej, a także do opracowania programów edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego;

o
o o

25. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.

P7_TA(2013)0315

Sytuacja w zakresie praw podstawowych: standardy i praktyka na Węgrzech

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 3 lipca 2013 r. w sprawie sytuacji praw podstawowych: standardy i praktyki na Węgrzech (zgodnie z rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 16 lutego 2012 r.) (2012/2130(INI))

(2016/C 075/09)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) określający wartości, na których opiera się Unia,
- uwzględniając art. 3, 4, 6 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), art. 49, 56, 114, 167 i 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej oraz europejską konwencję praw człowieka (EKPC),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 lutego 2012 r. w sprawie ostatnich wydarzeń politycznych na Węgrzech ⁽¹⁾, zobowiązującą Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, aby we współpracy z Komisją Europejską, Radą Europy i Komisją Wenecką kontrolowała sytuację, sprawdzając, czy zalecenia wyszczególnione w tej rezolucji, zostały wdrożone i w jaki sposób je wdrożono, a także by przedstawiła wyniki tej kontroli w sprawozdaniu,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 10 marca 2011 r. w sprawie ustawy medialnej na Węgrzech ⁽²⁾, jak również rezolucję z dnia 5 lipca 2011 r. w sprawie zmiany węgierskiej konstytucji ⁽³⁾,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0053.

⁽²⁾ Dz.U. C 199 E z 7.7.2012, s. 154.

⁽³⁾ Dz.U. C 33 E z 5.2.2013, s. 17.

Środa, 3 lipca 2013 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie sytuacji praw podstawowych w Unii Europejskiej (2009) – skuteczne wdrażanie po wejściu w życie Traktatu z Lizbony ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie stanu praw podstawowych w Unii Europejskiej (2010–2011) ⁽²⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji w sprawie art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej – „Poszanowanie i upowszechnianie wartości, na których opiera się Unia” (COM(2003)0606),
- uwzględniając oświadczenia Rady i Komisji przedstawione podczas debaty plenarnej w Parlamencie Europejskim w dniu 18 stycznia 2012 r. w sprawie ostatnich wydarzeń politycznych na Węgrzech,
- uwzględniając oświadczenia premiera Węgier Viktora Orbána, który zwrócił się do Parlamentu Europejskiego w dniu 18 stycznia 2012 r. podczas debaty plenarnej w sprawie ostatnich wydarzeń politycznych na Węgrzech,
- uwzględniając wysłuchanie w Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2012 r.,
- uwzględniając sprawozdanie delegacji posłów Parlamentu Europejskiego z wizyty w Budapeszcie w dniach 24–26 września 2012 r.,
- uwzględniając dokumenty robocze w sprawie stanu praw podstawowych: standardy i praktyki na Węgrzech (zgodnie z rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 16 lutego 2012 r.) zawierające następujące dokumenty robocze: nr 1 – niezawisłość sądownictwa, nr 2 – zasady podstawowe i prawa podstawowe, nr 3 – prawo medialne, nr 4 – zasady demokracji i praworządności oraz nr 5 – uwagi końcowe sprawozdawcy, będące przedmiotem dyskusji na kolejnych posiedzeniach Komisji ds. Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w dniach 10 lipca 2012 r., 20 września 2012 r., 22 stycznia 2013 r., 7 marca 2013 r. i 8 kwietnia 2013 r., jak również odnośne uwagi rządu Węgier,
- uwzględniając węgierską ustawę zasadniczą, którą Zgromadzenie Narodowe Republiki Węgierskiej przyjęło w dniu 18 kwietnia 2011 r. i która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 r. (zwaną dalej „ustawą zasadniczą”), oraz przepisy przejściowe węgierskiej ustawy zasadniczej, które Zgromadzenie Narodowe przyjęło w dniu 30 grudnia 2011 r. i które również weszły w życie w dniu 1 stycznia 2012 r. (zwane dalej „przepisami przejściowymi”),
- uwzględniając pierwszą poprawkę do ustawy zasadniczej, zgłoszoną przez ministra gospodarki krajowej w dniu 17 kwietnia 2012 r. i przyjętą przez parlament Węgier w dniu 4 czerwca 2012 r., stanowiącą, że przepisy przejściowe są częścią ustawy zasadniczej,
- uwzględniając drugą poprawkę do ustawy zasadniczej, zgłoszoną jako indywidualny poselski projekt ustawy w dniu 18 września 2012 r. i przyjętą przez parlament Węgier w dniu 29 października 2012 r., wprowadzającą do przepisów przejściowych wymóg rejestracji wyborczej,
- uwzględniając trzecią poprawkę do ustawy zasadniczej, zgłoszoną w dniu 7 grudnia 2012 r., przyjętą przez parlament Węgier w dniu 21 grudnia 2012 r. i stanowiącą, że warunki i ograniczenia w zakresie nabywania praw własności do gruntów rolnych i leśnych i wykorzystywania tych gruntów oraz zasady dotyczące organizacji zintegrowanej produkcji rolnej mają zostać określone w ustawie kardynalnej,
- uwzględniając czwartą poprawkę do ustawy zasadniczej, zgłoszoną jako indywidualny poselski projekt ustawy w dniu 8 lutego 2013 r. i przyjętą przez parlament Węgier w dniu 11 marca 2013 r., wprowadzającą do tekstu ustawy zasadniczej między innymi przepisy przejściowe (z pewnymi wyjątkami, w tym z wyjątkiem przepisu zawierającego wymóg rejestracji wyborczej) uchylone przez Trybunał Konstytucyjny Węgier w dniu 28 grudnia 2012 r. ze względów proceduralnych (orzeczenie nr 45/2012) oraz pozostałe przepisy z tego dokumentu, które w rzeczywistości mają charakter przejściowy,

⁽¹⁾ Dz.U. C 169 E z 15.6.2012, s. 49.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0500.

Środa, 3 lipca 2013 r.

- uwzględniając ustawę nr CXI z 2012 r. w sprawie zmian do ustawy nr CLXI z 2011 r. o organizacji i administracji sądów oraz ustawy CLXII z 2011 r. o statusie prawnym i wynagrodzeniach sędziów na Węgrzech,
- uwzględniając ustawę nr XX z 2013 r. o zmianach legislacyjnych dotyczących górnych granic wieku stosowanych w niektórych stosunkach prawnych w sądownictwie,
- uwzględniając ustawę nr CCVI z 2011 r. o prawie do wolności sumienia i wyznania oraz o statusie prawnym kościołów, wyznań i wspólnot religijnych na Węgrzech (ustawa o kościołach), która została przyjęta w dniu 30 grudnia 2011 r. i weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 r.,
- uwzględniając opinie Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisji Weneckiej) nr CDL(2011)016, CDL(2011)001, CDL-AD(2012)001, CDL-AD(2012)009, CDL-AD(2012)020 i CDL-AD(2012)004 w sprawie nowej konstytucji Węgier, w sprawie trzech kwestii prawnych powstałych w związku z procesem sporządzania nowej konstytucji Węgier, w sprawie ustawy nr CLXII z 2011 r. o statusie prawnym i wynagrodzeniach sędziów na Węgrzech oraz ustawy nr CLXI z 2011 r. o organizacji i administracji sądów na Węgrzech, w sprawie ustawy nr CLI z 2011 r. o Trybunale Konstytucyjnym Węgier, w sprawie ustaw kardynalnych o sądownictwie, które znowelizowano po przyjęciu opinii nr CDL-AD(2012)001 w sprawie Węgier, oraz w sprawie ustawy o prawie do wolności sumienia i wyznania oraz o statusie prawnym kościołów, wyznań i wspólnot religijnych na Węgrzech,
- uwzględniając wspólną opinię Komisji Weneckiej, OBWE i ODIHR nr CDL-AD(2012)012 w sprawie ustawy o wyborach posłów do parlamentu Węgier,
- uwzględniając uwagi rządu Węgier nr CDL(2012)072, CDL(2012)046 i CDL(2012)045 dotyczące projektu opinii Komisji Weneckiej w sprawie ustaw kardynalnych o sądownictwie znowelizowanych po przyjęciu opinii nr CDL-AD(2012)001, dotyczące projektu wspólnej opinii w sprawie ustawy o wyborach posłów do parlamentu Węgier oraz dotyczące projektu opinii w sprawie ustawy nr CLI z 2011 r. o Trybunale Konstytucyjnym Węgier,
- uwzględniając inicjatywy sekretarza generalnego Rady Europy Thorbjørna Jaglanda, w tym zalecenia dotyczące sądownictwa, które przedstawił w piśmie z dnia 24 kwietnia 2012 r. skierowanym do wicepremiera Węgier Tibora Navracsicsa,
- uwzględniając pisemne odpowiedzi z dnia 10 maja 2012 r. i z dnia 7 czerwca 2012 r., w których Tibor Navracsics zadeklarował zamiar odniesienia się do zaleceń Thorbjørna Jaglanda przez władze Węgier,
- uwzględniając pismo z dnia 6 marca 2013 r. skierowane przez sekretarza generalnego Rady Europy Thorbjørna Jaglanda do Tibora Navracsicsa, w którym wyraża on swoje zastrzeżenia dotyczące wniosku w sprawie czwartej poprawki do ustawy zasadniczej i wzywa do przełożenia ostatecznego głosowania, oraz pisemną odpowiedź Tibora Navracsicsa z dnia 7 marca 2013 r.,
- uwzględniając pismo z dnia 6 marca 2013 r. skierowane przez ministrów spraw zagranicznych Niemiec, Holandii, Danii i Finlandii do przewodniczącego Komisji José Manuela Barroso, w którym apelują o mechanizm wspierający przestrzeganie podstawowych wartości w państwach członkowskich,
- uwzględniając pismo z dnia 8 marca 2013 r. skierowane przez ministra spraw zagranicznych Węgier Jánosa Martonyia do wszystkich ministrów spraw zagranicznych państw członkowskich UE, w którym wyjaśnia on cel czwartej poprawki,
- uwzględniając pismo z dnia 8 marca 2013 r. skierowane przez José Manuela Barroso do Viktora Orbána w sprawie zastrzeżeń Komisji Europejskiej odnośnie do czwartej poprawki do ustawy zasadniczej oraz pisemną odpowiedź Viktora Orbána skierowaną do przewodniczącego Komisji, której kopie zostały wysłane do przewodniczącego Rady Europejskiej Hermana Van Rompuy'a oraz do przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Martina Schulza,
- uwzględniając wspólne oświadczenie przewodniczącego José Manuela Barroso i sekretarza generalnego Thorbjørna Jaglanda z dnia 11 marca 2013 r., w którym ponownie wyrazili oni zastrzeżenia odnośnie do czwartej poprawki do ustawy zasadniczej w świetle zasady praworządności, uwzględniając potwierdzenie pełnego zaangażowania rządu i parlamentu węgierskiego w przestrzeganie norm i wartości europejskich, wyrażone przez premiera Viktora Orbána w piśmie skierowanym do przewodniczącego José Manuela Barroso w dniu 8 marca 2013 r.,

Środa, 3 lipca 2013 r.

- uwzględniając wniosek o wydanie przez Komisję Wenecką opinii w sprawie czwartej poprawki do ustawy zasadniczej Węgier, wystosowany w dniu 13 marca 2013 r. przez Jánosa Martonyia do Thorbjørna Jaglanda,
- uwzględniając oświadczenia Rady i Komisji w sprawie sytuacji konstytucyjnej na Węgrzech przedstawione podczas obrad plenarnych w Parlamencie Europejskim w dniu 17 kwietnia 2013 r.,
- uwzględniając pismo z dnia 16 grudnia 2011 r. skierowane przez komisarza praw człowieka Rady Europy Thomasa Hammarberga do Jánosa Martonyia, w którym przedstawione zostały zastrzeżenia odnośnie do nowej węgierskiej ustawy o prawie do wolności sumienia i wyznania oraz o statusie prawnym kościołów, wyznań i wspólnot religijnych, a także uwzględniając odpowiedź Jánosa Martonyia z dnia 12 stycznia 2012 r.,
- uwzględniając opinię Komisarza Praw Człowieka nr CommDH(2011)10 z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie węgierskiego prawa medialnego w świetle standardów Rady Europy w zakresie wolności mediów, jak również uwzględniając komentarz węgierskiego sekretarza stanu ds. komunikacji rządowej do tej opinii z dnia 30 maja 2011 r.,
- uwzględniając oświadczenia Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka (OHCHR) z dnia 15 lutego 2012 r. i z dnia 11 grudnia 2012 r., wzywające Węgry odpowiednio do ponownego rozważenia przepisów umożliwiających władzom lokalnym wymierzanie kar za bezdomność oraz do podtrzymania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego legalizującego bezdomność,
- uwzględniając oświadczenie OHCHR z dnia 15 marca 2013 r., w którym wyrażone zostały zastrzeżenia odnośnie do przyjęcia czwartej poprawki do ustawy zasadniczej,
- uwzględniając toczące się postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego – sprawa nr C-288/12 – wszczęte przez Komisję Europejską przeciwko Węgrom w sprawie zgodności z prawem zakończenia kadencji byłego komisarza ds. ochrony danych, które nadal toczy się przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej,
- uwzględniając orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 6 listopada 2012 r. w sprawie radykalnego obniżenia wieku emerytalnego węgierskich sędziów oraz uwzględniając późniejsze przyjęcie ustawy nr XX z 2013 r., uchwalonej przez parlament węgierski w dniu 11 marca 2013 r. i zmieniającej ustawę nr CLXII z 2011 r., w celu zastosowania się do orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości,
- uwzględniając orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego Węgier z dnia 16 lipca 2012 r. (nr 33/2012) w sprawie obniżenia wieku emerytalnego sędziów węgierskich, orzeczenie z dnia 28 grudnia 2012 r. (nr 45/2012) w sprawie przepisów przejściowych ustawy zasadniczej, orzeczenie z dnia 4 stycznia 2013 r. (nr 1/2013) w sprawie ustawy o procedurze wyborczej oraz orzeczenie z dnia 26 lutego 2013 r. (nr 6/2013) w sprawie ustawy o wolności wyznania i statusie prawnym kościołów,
- uwzględniając sprawozdanie Komitetu Monitorującego Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy,
- uwzględniając ustawę LXXII z 2013 r. o ustanowieniu nowych przepisów i regulacji dotyczących nadzoru nad bezpieczeństwem narodowym; uwzględniając pismo z dnia 27 maja 2013 r. skierowane przez dr. Andrása Zs. Vargę do dr. Andrása Cser-Palkovicsa, przewodniczącego Komisji Spraw Konstytucyjnych, Prawnych i Proceduralnych w parlamencie węgierskim, w którym wyraził on obawy związane z przyjęciem prawa o ustanowieniu nowych przepisów i regulacji dotyczących nadzoru nad bezpieczeństwem narodowym;
- uwzględniając przygotowywaną przez Komisję Europejską ocenę czwartej poprawki do ustawy zasadniczej,
- uwzględniając art. 48 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A7-0229/2013),

I — kontekst i główne kwestie przedmiotowe

Wspólne wartości europejskie

- A. mając na uwadze, że Unia Europejska opiera się na wartościach, jakimi są poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego oraz poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, jak określa art. 2 TUE, na wyraźnym poszanowaniu praw podstawowych i wolności, jak przewiduje Karta praw podstawowych Unii Europejskiej i EKPC, a także na uznaniu mocy prawnej wspomnianych praw, wolności i zasad, co znajduje dalsze potwierdzenie w bliskim przystąpieniu UE do EKPC, zgodnie z art. 6 ust. 2 TUE;

Środa, 3 lipca 2013 r.

- B. mając na uwadze, że wspólne wartości przewidziane w art. 2 TUE stanowią najważniejszą część praw przysługujących osobom zamieszkałym na terenie Unii Europejskiej, a w szczególności jej obywatelom, bez względu na narodowość i niezależnie od przynależności kulturowej lub religijnej, a także mając na uwadze, że osoby te mogą w pełni korzystać z tych praw tylko wtedy, gdy przestrzegane są podstawowe wartości i zasady Unii Europejskiej;
- C. mając na uwadze, że wartości, o których mowa w art. 2 TFUE, należy rozpatrywać w wymiarze politycznym oraz prawnym, co stanowi niezbędny fundament naszego demokratycznego społeczeństwa, dlatego wszystkie państwa członkowskie oraz instytucje UE muszą opowiedzieć się za nimi w sposób wyraźny i jednoznaczny;
- D. mając na uwadze, że przestrzeganie i promowanie wspomnianych wspólnych wartości jest nie tylko zasadniczym elementem tożsamości Unii Europejskiej, ale również wyraźnym zobowiązaniem wynikającym z art. 3 ust. 1 i 5 TUE, i jako takie warunkiem *sine qua non* uzyskania statusu państwa członkowskiego UE, jak również warunkiem do pełnego zachowania prerogatyw członkowskich;
- E. mając na uwadze, że wynikające z kryteriów kopenhaskich zobowiązania spoczywające na krajach kandydujących mają zastosowanie do państw członkowskich UE na mocy art. 2 TUE i zasady lojalnej współpracy oraz że w związku z tym wszystkie państwa członkowskie powinny podlegać regularnej ocenie stałej zgodności ze wspólnymi wartościami UE;
- F. mając na uwadze, że w art. 6 ust. 3 TUE podkreślono fakt, że prawa podstawowe zagwarantowane przez EKPC i wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych państwom członkowskim stanowią część prawa Unii jako zasady ogólne prawa oraz mając na uwadze, że prawa te są wspólnym dziedzictwem i siłą demokratycznych państw Europy;
- G. mając na uwadze, że po wejściu w życie traktatu lizbońskiego i zgodnie z art. 6 TUE Karta zyskała tę samą moc prawną co Traktaty, przekształcając w ten sposób wartości i zasady w rzeczywiste i wykonalne prawa;
- H. mając na uwadze, że art. 7 ust. 1 TUE przyznaje instytucjom UE uprawnienia do oceny, na podstawie określonej procedury, czy istnieje wyraźne ryzyko poważnego naruszenia przez państwo członkowskie wspólnych wartości, o których mowa w art. 2, oraz do zaangażowania się w polityczny dialog z rzeczonym państwem w celu zapobieżenia naruszeniom i naprawienia ich; mając na uwadze, że przed dokonaniem takiego stwierdzenia Rada, stanowiąc zgodnie z tą samą procedurą, wysłuchuje racji danego państwa członkowskiego;
- I. mając na uwadze, że zakres art. 2 TUE nie jest ograniczony przez art. 51 ust. 1 Karty, że zakres art. 7 TUE nie jest ograniczony do obszarów polityki objętych prawem UE oraz że w konsekwencji UE może działać również w przypadku naruszenia bądź wyraźnego ryzyka naruszenia wspólnych wartości w obszarach leżących w kompetencjach państw członkowskich;
- J. mając na uwadze, że zgodnie z zasadą lojalnej współpracy zapisaną w art. 4 ust. 3 TUE państwa członkowskie ułatwiają wypełnianie Unii jej zadań i powstrzymują się od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrażać urzeczywistnieniu celów Unii, takich jak na przykład poszanowanie i promowanie wspólnych wartości Unii;
- K. mając na uwadze, że poszanowanie wspólnych wartości Unii idzie w parze z zobowiązaniem UE do poszanowania różnorodności, przekładającym się na zobowiązanie Unii do poszanowania „równości państw członkowskich wobec Traktatów, jak również ich tożsamości narodowej, nierozzerwalnie związanej z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi”, zgodnie z art. 4 ust. 2 TUE; mając na uwadze, że podstawowe wartości europejskie określone w art. 2 TUE wynikają z tradycji konstytucyjnych wspólnych państwom członkowskim i nie mogą zatem stać w sprzeczności z zobowiązaniem ustanowionym w art. 4 TUE, lecz powinny raczej stanowić podstawowe ramy, dzięki którym państwa członkowskie mogą chronić i kultywować swoją tożsamość narodową;
- L. mając na uwadze, że w ramach Traktatów poszanowanie „tożsamości narodowej” (art. 4 ust. 2 TUE) oraz „różnych systemów i tradycji prawnych państw członkowskich” (art. 67 TFUE) jest nieodłącznie związane z zasadami lojalnej współpracy (art. 4 ust. 3 TUE) oraz wzajemnym uznawaniem orzeczeń (art. 81 i 82 TFUE), a więc wzajemnym zaufaniem, jak również poszanowaniem różnorodności kulturowej i językowej (art. 3 ust. 3 TUE);

Środa, 3 lipca 2013 r.

- M. mając na uwadze, że naruszenia zasad i wspólnych wartości Unii przez dane państwo członkowskie nie można usprawiedliwić tradycjami narodowymi ani wyrażaniem tożsamości narodowej, kiedy to naruszenie prowadzi do pogorszenia zasad stanowiących istotę integracji europejskiej, takich jak wartości demokratyczne, zasada państwa prawnego i wzajemnego uznawania, wskutek czego odniesienie do art. 4 ust. 2 TUE ma zastosowanie tylko w stopniu, w jakim dane państwo członkowskie szanuje wartości wyrażone w art. 2 TUE;
- N. mając na uwadze, że unijny cel umacniania i promowania swoich wartości w stosunkach zewnętrznych, zgodnie z zapisem art. 3 ust. 5 TUE, jest dodatkowo wzmocniony szczególnym zobowiązaniem, by działania Unii na scenie międzynarodowej oparte były na zasadach, które leżą u podstaw jej utworzenia, rozwoju i rozszerzenia: demokracji, państwa prawnego, powszechności i niepodzielności praw człowieka i podstawowych wolności (art. 21 ust. 1 TUE);
- O. mając zatem na uwadze, że nie tylko wiarygodność państw członkowskich i UE na arenie międzynarodowej, ale również cele polityki zewnętrznej Unii zostałyby osłabione, gdyby państwa członkowskie nie były w stanie bądź nie chciały sprostać standardom, na które się zgodziły poprzez zawarcie Traktatów i które przyjęły;
- P. mając na uwadze, że poszanowanie przez państwa członkowskie tych samych podstawowych wartości stanowi warunek konieczny dla zapewnienia wzajemnego zaufania a w konsekwencji dla prawidłowego działania wzajemnego uznawania, co stanowi podstawę utworzenia i rozwoju rynku wewnętrznego, jak również europejskiego obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości; mając na uwadze, że jakiegokolwiek przypadki nieposzanowania lub próby osłabienia wspólnych wartości mają negatywny wpływ na cały europejski proces integracji gospodarczej, społecznej i politycznej;
- Q. mając na uwadze, że wspólne wartości zapisane w art. 2 TUE i proklamowane w preambułach Traktatów i w Karcie praw podstawowych, do których odnosi się preambuła EKPC i art. 3 Statutu Rady Europy, wymagają podziału uprawnień między niezależnymi instytucjami, który oparty jest na prawidłowo funkcjonującym systemie mechanizmów gwarantujących zachowanie równowagi politycznej, a także że główne cechy tych zasad to: przestrzeganie zgodności z prawem, w tym przejrzystego, odpowiedzialnego i demokratycznego procesu tworzenia prawa; pewność prawa; solidny system demokracji przedstawicielskiej oparty na wolnych wyborach i poszanowaniu praw opozycji; skuteczna kontrola zgodności przepisów prawa z konstytucją; skuteczny, przejrzysty, demokratyczny i odpowiedzialny rząd i administracja; niezależne i bezstronne sądownictwo; niezależne media; oraz poszanowanie praw podstawowych;
- R. mając na uwadze, że na mocy art. 17 TUE Komisja czuwa nad stosowaniem Traktatów i nadzoruje stosowanie prawa Unii pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej;

Reformy na Węgrzech

- S. mając na uwadze, że Węgry były pierwszym krajem postkomunistycznym, który przystąpił do EKPC i pierwszym państwem członkowskim UE, które ratyfikowało traktat lizboński w dniu 17 grudnia 2007 r.; mając na uwadze, że Węgry aktywnie uczestniczyły w pracach Konwentu i konferencji międzyrządowej w latach 2003 i 2004, między innymi przy sporządzaniu projektu art. 2 TUE, i wystąpiły z inicjatywą, która skutkowałą uwzględnieniem praw osób należących do mniejszości;
- T. mając na uwadze kilkusetletnią historię Węgier i pokojowe współżycie różnych narodowości i grup etnicznych, które wywarło pozytywny wpływ na bogactwo kulturowe i dobrobyt narodu; mając na uwadze, że należy przypomnieć Węgom o konieczności kontynuacji tej tradycji oraz stanowczego przeciwstawiania się wszelkim próbom dyskryminacji poszczególnych grup;
- U. mając na uwadze, że Węgry są również stroną Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych oraz innych międzynarodowych instrumentów prawnych, zgodnie z którymi zobowiązane są do poszanowania i wdrażania międzynarodowych zasad demokracji;
- V. mając na uwadze, że po wyborach powszechnych na Węgrzech w 2010 r. rządząca większość uzyskała ponad dwie trzecie mandatów w parlamencie, dzięki czemu mogła natychmiast rozpocząć aktywną działalność ustawodawczą w celu ukształtowania na nowo całego porządku konstytucyjnego państwa (do tej pory poprzednia konstytucja była zmieniana dwanaście, a ustawa zasadnicza cztery razy) i istotnej zmiany ram instytucjonalnych i prawnych oraz szeregu zasadniczych aspektów zarówno życia publicznego, jak i prywatnego;

Środa, 3 lipca 2013 r.

- W. mając na uwadze, że każde państwo członkowskie Unii Europejskiej ma pełne prawo do nowelizacji swej konstytucji oraz że zgodnie z samą definicją demokratycznej zmiany powinna ona umożliwiać nowemu rządowi uchwalenie aktów prawnych odzwierciedlających wolę obywateli, ich wartości i zobowiązania polityczne, w granicach poszanowania wartości oraz zasad demokratycznych i państwa prawnego, które panują w Unii Europejskiej; mając na uwadze, że we wszystkich państwach członkowskich istnieją specjalne procedury konstytucyjne, dzięki którym zmiana konstytucji jest dużo trudniejsza niż w przypadku zwykłych aktów prawnych, mianowicie, wymagają one zastosowania systemu większości kwalifikowanej, dodatkowych procesów decyzyjnych, opóźnień w czasie lub referendów;
- X. mając na uwadze, że historia tradycji demokratycznych w Europie wskazuje, że z uwagi na to, iż konstytucja stanowi najwyższe prawo kraju, zmiany konstytucji wymagają najwyższej ostrożności i należytego poszanowania procedur i gwarancji, mających na celu między innymi zachowanie praworządności, rozdziału władz i hierarchii norm prawnych;
- Y. mając na uwadze, że skala kompleksowych i systematycznych reform konstytucjonalnych i instytucjonalnych, przeprowadzonych przez nowy rząd i parlament Węgier w nadzwyczaj krótkim czasie nie mają precedensu i są powodem, dla którego tak liczne instytucje i organizacje europejskie (Unia Europejska, Rada Europy, OBWE) uznały za niezbędne zbadanie wpływu niektórych reform; mając na uwadze, że w traktowaniu państw członkowskich nie powinny występować podwójne standardy, a zatem należy także obserwować sytuację w innych państwach członkowskich, przy jednoczesnym przestrzeganiu zasady równości państw członkowskich wobec Traktatów;
- Z. mając na uwadze, że w ramach przywołanej wspólnoty wartości demokratycznych konieczny jest dialog między instytucjami europejskimi i władzami Węgier, oparty na otwartości, integracji, solidarności i wzajemnym szacunku;
- AA. mając na uwadze, że Komisja w ramach swojej funkcji nadzoru nad stosowaniem prawa Unii powinna wykazać się najwyższymi kompetencjami, poszanowaniem niezależności i starannością oraz działać sprawnie i terminowo, zwłaszcza w przypadku podejrzenia poważnego naruszenia wartości Unii przez jedno z państw członkowskich;

Ustawa zasadnicza i przepisy przejściowe

- AB. mając na uwadze, że przyjęcie ustawy zasadniczej Węgier, które miało miejsce w dniu 18 kwietnia 2011 r. wyłącznie głosami koalicji rządzącej w oparciu o projekt przygotowany przez przedstawicieli koalicji rządzącej, nastąpiło w krótkim czasie 35 dni kalendarzowych, licząc od dnia przedstawienia wniosku (nr T/2627) parlamentowi, co ograniczyło możliwość przeprowadzenia pogłębionej i rzeczowej debaty na temat projektu z partiami opozycyjnymi i społeczeństwem obywatelskim;
- AC. mając na uwadze, że projekt konstytucji przedłożony parlamentowi Węgier dnia 14 marca 2011 r. to projekt przygotowany przez wyłonionych w drodze głosowania przedstawicieli koalicji Fidesz-KDNP, a nie dokument roboczy opracowany na podstawie dyskusji z udziałem komisji parlamentarnej ad hoc, pomimo faktu, że komisję tę ustanowiono specjalnie w celu zredagowania nowej ustawy zasadniczej; mając na uwadze, że sytuacja ta jeszcze bardziej zaakcentowała brak konsultacji z opozycją;
- AD. mając na uwadze, że „konsultacje krajowe” na temat opracowywania nowej konstytucji dotyczyły zaledwie dwunastu bardzo szczegółowych zagadnień, które zostały przedstawione przez partię rządzącą w sposób mogący sugerować odpowiedzi; mając na uwadze, że konsultacje nie dotyczyły tekstu projektu ustawy zasadniczej;
- AE. mając na uwadze, że na wniosek węgierskiego Komisarza ds. Praw Podstawowych Trybunał Konstytucyjny Węgier uchylił w dniu 28 grudnia 2012 r. (orzeczenie nr 45/2012) ponad dwie trzecie przepisów przejściowych ze względu na brak przejściowego charakteru tych przepisów;
- AF. mając na uwadze, że czwarta poprawka do ustawy zasadniczej, przyjęta w dniu 11 marca 2013 r., wprowadza do tekstu ustawy zasadniczej większość przepisów przejściowych uchylonych przez Trybunał Konstytucyjny, jak również inne przepisy wcześniej uznane za niekonstytucyjne;

Środa, 3 lipca 2013 r.

Szerokie wykorzystywanie ustaw kardynalnych

- AG. mając na uwadze, że węgierska ustawa zasadnicza odnosi się do 26 zagadnień będących przedmiotem ustaw kardynalnych (tj. ustaw przyjmowanych większością dwóch trzecich głosów), które obejmują szeroki zakres kwestii związanych z systemem instytucjonalnym Węgier, wykonywaniem praw podstawowych oraz istotnymi ustaleniami społecznymi;
- AH. mając na uwadze, że od momentu przyjęcia ustawy zasadniczej parlament uchwalił 49 ustaw kardynalnych⁽¹⁾ (w ciągu półtora roku);
- AI. mając na uwadze, że szereg zagadnień, takich jak szczegółowe aspekty prawa rodzinnego, system podatkowy i emerytalny, z reguły podlegających zwykłym uprawnieniom decyzyjnym władzy ustawodawczej, jest regulowany ustawami kardynalnymi;

Przyspieszony tryb ustawodawczy, praktyka indywidualnych poselskich projektów ustaw, debaty parlamentarne

- AJ. mając na uwadze, że ważne akty prawne, łącznie z ustawą zasadniczą oraz drugą i czwartą poprawką do niej, przepisy przejściowe ustawy zasadniczej i szereg ustaw kardynalnych uchwalono w oparciu o indywidualne poselskie projekty ustaw, do których nie mają zastosowania reguły zapisane w ustawie nr CXXXI z 2010 r. o udziale społeczeństwa obywatelskiego w tworzeniu prawa oraz w dekreście nr 24/2011 Ministra Administracji Publicznej i Sprawiedliwości w sprawie wstępnej oceny skutków regulacji i oceny skutków ex post, w wyniku czego akty prawne przyjęte w takim przyspieszonym trybie podlegają ograniczonej debacie publicznej;
- AK. mając na uwadze, że przyjęcie dużej liczby ustaw kardynalnych w bardzo krótkim czasie, łącznie z ustawami o statusie prawnym i wynagrodzeniach sędziów na Węgrzech oraz o organizacji i administracji sądów węgierskich, jak również ustaw o wolności wyznania oraz o Narodowym Banku Węgier, nieuchronnie ograniczyło możliwości odpowiedniej konsultacji z partiami opozycyjnymi i społeczeństwem obywatelskim, w tym we właściwych przypadkach, z organizacjami pracodawców, związkami zawodowymi i grupami interesu;
- AL. mając na uwadze, że ustawa nr XXXVI z 2012 r. o Zgromadzeniu Narodowym nadała przewodniczącemu parlamentu szeroką swobodę decyzyjną co do ograniczania posłom swobody wyrażania poglądów w parlamencie;

Oslabianie mechanizmów gwarantujących zachowanie równowagi politycznej: Trybunał Konstytucyjny, parlament, organ odpowiedzialny za ochronę danych

- AM. mając na uwadze, że zgodnie z ustawą zasadniczą została wprowadzona możliwość wnoszenia dwóch nowych rodzajów skarg do Trybunału Konstytucyjnego, natomiast zniesiono zasadę *actio popularis* przy badaniu ex post;
- AN. mając na uwadze, że ustawa LXXII z 2013 r. o ustanowieniu nowych przepisów i regulacji dotyczących nadzoru nad bezpieczeństwem narodowym została opublikowana w dniu 3 czerwca 2013 r.; mając na uwadze, że ustawa ta wzbudziła zastrzeżenia, wyrażone zwłaszcza przez zastępcę prokuratora generalnego Węgier, dotyczące przestrzegania zasady rozdziału władz, niezawisłości sądownictwa, poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz prawa do skutecznego środka odwoławczego;
- AO. mając na uwadze, że zgodnie z ustawą zasadniczą uprawnienia Trybunału Konstytucyjnego do badania ex post konstytucyjności ustaw okołobudżetowych z merytorycznego punktu widzenia zostały znacząco ograniczone do przypadków pogwałcenia zamkniętej listy praw, utrudniając w ten sposób badanie konstytucyjności w przypadkach naruszenia innych praw podstawowych, takich jak prawo do własności, prawo do rzetelnego procesu sądowego czy prawo do niedyskryminacji;
- AP. mając na uwadze, że zgodnie z czwartą poprawką do ustawy zasadniczej nienaruszone pozostaje istniejące prawo Trybunału Konstytucyjnego do badania zmian ustawy zasadniczej ze względów proceduralnych oraz że wyłączona zostaje możliwość badania w przyszłości przez Trybunał zmian konstytucyjnych za względów merytorycznych;

⁽¹⁾ Ustawy te obejmują zapisy ogólne ustaw kardynalnych wymagające większości dwóch trzecich głosów, zapisy szczegółowe ustaw kardynalnych, do przyjęcia których wymagana jest zwykła większość, oraz zapisy szczegółowe ustaw wymagające większości dwóch trzecich głosów posłów obecnych na głosowaniu.

Środa, 3 lipca 2013 r.

- AQ. mając na uwadze, że Trybunał Konstytucyjny we wspomnianym orzeczeniu nr 45/2012 stwierdził, że „Konstytucyjność nie obejmuje wyłącznie wymogów proceduralnych, formalnych czy porządku publicznego, lecz również wymogi *merytoryczne*. Konstytucyjne kryteria praworządnego państwa demokratycznego są jednocześnie konstytucyjnymi wartościami, zasadami i swobodami demokratycznymi ustanowionymi w traktatach międzynarodowych oraz akceptowanymi i uznanymi przez społeczeństwa praworządnych państw demokratycznych, jak również *ius cogens*, co częściowo oznacza to samo. W miarę potrzeby Trybunał Konstytucyjny może nawet poddać ocenie wolną egzekucję i konstytucjonalizację *znaczących* wymogów, gwarancji i wartości praworządnego państwa demokratycznego”; (punkt IV.7 orzeczenia);
- AR. mając na uwadze, że czwarta poprawka do ustawy zasadniczej stanowi, że uchyla się orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego przyjęte przed wejściem w życie ustawy zasadniczej, wyraźnie zaprzeczając w ten sposób orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego nr 22/2012, w którym Trybunał stwierdził, że jego stwierdzenia na temat wartości podstawowych, praw człowieka i wolności oraz w sprawach instytucji konstytucyjnych, które nie zostały istotnie zmienione w ustawie zasadniczej, pozostają w mocy; mając na uwadze, że w czwartej poprawce do ustawy zasadniczej ponownie wprowadza szereg przepisów uznanych wcześniej za niekonstytucyjne przez Trybunał Konstytucyjny;
- AS. mając na uwadze, że pozaparlamentarna Rada Budżetowa o ograniczonej legitymacji demokratycznej uzyskała prawo weta wobec przyjęcia budżetu ogólnego, co ograniczyło pole działania demokratycznie wybranych władz ustawodawczych i pozwoliło prezydentowi Węgier na rozwiązanie parlamentu;
- AT. mając na uwadze, że w nowej ustawie o wolności informacji, przyjętej w lipcu 2011 r., zniesiono instytucję Komisarza ds. Ochrony Danych i Wolności Informacji, przedwcześnie kończąc sześcioletnią kadencję komisarza, a jej uprawnienia przekazano nowo utworzonemu Krajowemu Urzędowi Ochrony Danych; mając na uwadze, że takie zmiany są obecnie badane przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej;
- AU. mając na uwadze, że w dniu 8 czerwca 2012 r. Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko Węgrom, stwierdzając, że Węgry nie wywiązały się ze swoich zobowiązań wynikających z dyrektywy 95/46/WE poprzez zwolnienie inspektora ochrony danych ze stanowiska przed końcem kadencji, co zagroziło niezależności urzędu;

Niezawisłość wymiaru sprawiedliwości

- AV. mając na uwadze, że zgodnie z ustawą zasadniczą i jej przepisami przejściowymi sześcioletnią kadencję byłego przewodniczącego Sądu Najwyższego (którego nazwę zmieniono na „Kúria”) zakończono przedwcześnie po upływie dwóch lat;
- AW. mając na uwadze, że 2 lipca 2012 r. Węgry zmieniły ustawy kardynalne dotyczące sądownictwa (ustawa nr CLXI z 2011 r. o organizacji i administracji sądów oraz ustawa nr CLXII z 2011 r. o statusie prawnym i wynagrodzeniach sędziów), częściowo wykonując w ten sposób zalecenia Komisji Weneckiej;
- AX. mając na uwadze, że główne czynniki wspierające niezawisłość sędziów, takie jak nieusuwalność, gwarantowana kadencja, struktura i skład organów zarządzających, nie zostały uregulowane w ustawie zasadniczej, ale – wraz ze szczegółowymi przepisami dotyczącymi organizacji i administracji sądownictwa – stanowią przedmiot zmienionych ustaw kardynalnych;
- AY. mając na uwadze, że węgierska ustawa zasadnicza nie przewiduje niezawisłości Trybunału Konstytucyjnego ani niezawisłości administracji sądownictwa;
- AZ. mając na uwadze, że zmiana ustaw kardynalnych dotyczących sądownictwa w zakresie prawa przewodniczącego Krajowego Biura Sądownictwa do przenoszenia spraw z sądu właściwego do innego sądu celem zapewnienia rozstrzygnięcia spraw w rozsądnym czasie nie określa obiektywnych normatywnych kryteriów wyboru przenoszonych spraw;
- BA. mając na uwadze, że w następstwie wejścia w życie ustawy zasadniczej, jej przepisów przejściowych oraz ustawy kardynalnej nr CLXII z 2011 r. o statusie prawnym i wynagrodzeniach sędziów, wiek emerytalny sędziów obniżono z 70 do 62 lat;

Środa, 3 lipca 2013 r.

- BB. mając na uwadze, że zgodnie z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydanym w dniu 6 listopada 2012 r. radykalne obniżenie wieku emerytalnego węgierskich sędziów oraz prokuratorów i notariuszy z 70 do 62 lat stanowi nieuzasadnioną dyskryminację ze względu na wiek, a także mając na uwadze, że w dniu 20 czerwca 2012 r. do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wpłynęły dwie skargi dwóch grup węgierskich sędziów, wnoszących o wydanie orzeczenia mającego na celu ustalenie, czy węgierskie przepisy obniżające wiek emerytalny sędziów naruszają EKPC;
- BC. mając na uwadze, że 11 marca 2013 r. parlament Węgier przyjął ustawę nr XX z 2013 r. częściowo dostosowującą górne granice wieku do wymogów zawartych w orzeczeniach węgierskiego Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 lipca 2012 r. oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 6 listopada 2012 r.;

Reforma wyborcza

- BD. mając na uwadze, że rządząca większość w parlamencie zreformowała system wyborczy w sposób jednostronny bez dołożenia starań, by osiągnąć kompromis z opozycją;
- BE. mając na uwadze, że w ramach niedawnej reformy wyborczej w dniu 26 listopada 2012 r. parlament Węgier uchwalił, w oparciu o indywidualny poselski projekt ustawy, ustawę o procedurze wyborczej, która miała zastąpić poprzedni system automatycznej rejestracji wyborczej wszystkich obywateli zamieszkałych na Węgrzech systemem rejestracji dobrowolnej będącej warunkiem skorzystania przez daną osobę z jej prawa do głosowania,
- BF. mając na uwadze, że druga poprawka do ustawy zasadniczej, przewidująca wymóg rejestracji wyborczej, została przedstawiona w formie indywidualnego projektu poselskiego tego samego dnia co projekt ustawy o procedurze wyborczej, czyli 18 września 2012 r., a przyjęta 29 października 2012 r.;
- BG. mając na uwadze, że Komisja Wenecka i OBWE/ODIHR przygotowywały wspólną opinię z dnia 15 i 16 czerwca 2012 r. na temat ustawy o wyborach posłów do parlamentu Węgier;
- BH. mając na uwadze, że w odpowiedzi na wniosek Prezydenta Republiki z dnia 6 grudnia 2012 r. Trybunał Konstytucyjny uznał, że wymóg rejestracyjny stanowi nadmierne ograniczenie praw wyborczych mieszkańców Węgier, a zatem jest niezgodny z konstytucją;
- BI. mając na uwadze, że mimo uznania przez Trybunał Konstytucyjny rejestracji wyborczej obywateli mieszkających za granicą za zasadną, w swym orzeczeniu z 4 stycznia 2013 r. Trybunał stwierdził, iż wyłączenie możliwości osobistej rejestracji wyborców mieszkających na Węgrzech, ale nieposiadających żadnego adresu stanowi dyskryminację, a przepisy dopuszczające publikowanie reklam politycznych w trakcie kampanii wyborczej tylko w mediach publicznych oraz zasady zakazujące publikowania sondaży opinii publicznej w ciągu sześciu dni przed wyborami niewspółmiernie ograniczają wolność wypowiedzi oraz wolność prasy,

Prawo medialne

- BJ. mając na uwadze, że Unia Europejska opiera się na wartościach, jakimi są demokracja i państwo prawne, a tym samym gwarantuje i propaguje wolność wypowiedzi i swobodny przepływ informacji zapisane w art. 11 Karty i art. 10 EKPC, a także mając na uwadze, że prawa te obejmują swobodę wyrażania opinii oraz swobodę otrzymywania i przekazywania informacji bez kontroli i ingerencji oraz bez nacisków ze strony władz;
- BK. mając na uwadze, że zgodnie z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka państwa członkowskie mają obowiązek zapewnienia pluralizmu mediów w zgodzie z art. 10 EKPC, a także mając na uwadze, że przepisy konwencji są podobne do przepisów art. 11 Karty stanowiącej część wspólnotowego dorobku prawnego;
- BL. mając na uwadze, że niezależna i silna przestrzeń publiczna, oparta na niezależnych i pluralistycznych mediach stanowi środowisko niezbędne do prawidłowego rozwoju wspólnych swobód społeczeństwa obywatelskiego, takich jak wolność zgromadzeń i wolność zrzeszania się, a także swobód jednostki, takich jak wolność wypowiedzi i prawo dostępu do informacji, a także mając na uwadze, że dziennikarze nie powinni podlegać naciskom ze strony właścicieli, menedżerów oraz rządów ani padać ofiarą gróźb finansowych;
- BM. mając na uwadze, że Rada Europy oraz OBWE poprzez deklaracje, rezolucje, zalecenia, opinie i sprawozdania, których przedmiotem była wolność, pluralizm i koncentracja mediów, utworzyły istotny zbiór podstawowych, ogólnoeuropejskich minimalnych norm obowiązujących w tym zakresie;

Środa, 3 lipca 2013 r.

- BN. mając na uwadze, że państwa członkowskie mają obowiązek ciągłego propagowania i nieustannej ochrony wolności opinii, wypowiedzi, informacji i mediów, a także mając na uwadze, że w przypadku gdy powyższe swobody są poważnie zagrożone lub naruszane w państwie członkowskim, Unia jest zobowiązana do natychmiastowej i skutecznej interwencji, w oparciu o jej kompetencje wynikające z Traktatów i Karty, w celu ochrony demokratycznego i pluralistycznego porządku oraz podstawowych praw w Europie;
- BO. mając na uwadze, że Parlament wielokrotnie wyrażał swoje zaniepokojenie problemem wolności, pluralizmu i koncentracji mediów w UE oraz w państwach członkowskich;
- BP. mając na uwadze, że część przepisów węgierskiego prawa medialnego stała się obiektem krytyki Parlamentu i Komisji, przedstawiciela OBWE ds. wolności mediów, Komisarza Praw Człowieka Rady Europy, Sekretarza Generalnego Rady Europy, specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. promocji prawa do wolności opinii i wypowiedzi, a także wielu międzynarodowych i krajowych organizacji dziennikarskich, redaktorów i wydawców, organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka i wolnościami obywatelskimi, oraz państw członkowskich UE;
- BQ. mając na uwadze, że krytyka ta dotyczy przede wszystkim przyjęcia aktów prawnych w ramach procedur parlamentarnych w oparciu indywidualne projekty poselskie, bardzo zhierarchizowanej struktury nadzoru nad mediami, kompetencji kierowniczych przewodniczącego organu regulacyjnego, braku przepisów gwarantujących niezależność tego organu, jego znacznych uprawnień kontrolnych i możliwości nakładania sankcji, znaczącego wpływu niektórych zapisów na treści programów, braku regulacji specyficznych dla określonych środków przekazu, braku przejrzystości procedur przetargowych dotyczących udzielania licencji, niejasnego charakteru norm mogących potencjalnie doprowadzić do ich arbitralnego stosowania i egzekwowania;
- BR. mając na uwadze, że w swojej rezolucji z dnia 10 marca 2011 r. w sprawie ustawy medialnej na Węgrzech Parlament podkreślił, że wdrażanie węgierskiej ustawy medialnej należy bezzwłocznie zawiesić i poddać ją przeglądowi na podstawie uwag i wniosków Komisji, OBWE i Rady Europy, a także mając na uwadze, że Parlament zalecił Komisji dalszy, ścisły monitoring oraz ocenę zgodności zmienionej węgierskiej ustawy medialnej z prawodawstwem europejskim, a w szczególności z Kartą;
- BS. mając na uwadze, że Komisarz Praw Człowieka Rady Europy podkreślił potrzebę zmiany tej ustawy w celu zwalczania naruszeń wolności mediów, takich jak zalecenia dotyczące rodzaju oraz zakresu informacji, jakie powinny wypływać od wszystkich dostawców usług medialnych, nakładanie sankcji na media, środki ograniczające wolność prasy w postaci wymogów w zakresie rejestracji, wyjątki od ochrony źródeł informacji dziennikarskich, a także mając na uwadze, że w odniesieniu do niezależności i pluralizmu mediów wyraził potrzebę podjęcia działań w zakresie takich kwestii, jak osłabienie gwarancji konstytucyjnych w zakresie pluralizmu, brak niezależności organów regulacyjnych ds. mediów, brak zabezpieczeń mających na celu zagwarantowanie niezależności publicznych nadawców, brak skutecznych krajowych środków odwoławczych dla podmiotów medialnych podlegających decyzjom Rady ds. Mediów;
- BT. mając na uwadze, że Komisja wyraziła obawy co do zgodności węgierskiej ustawy medialnej z dyrektywą o audiowizualnych usługach medialnych oraz ogółem wspólnotowych przepisów prawnych, szczególnie w odniesieniu do obowiązku wyważonego przedstawiania wydarzeń, nałożonego na wszystkie podmioty świadczące audiowizualne usługi medialne, kwestionując także zgodność tej ustawy z zasadą proporcjonalności oraz z zasadą poszanowania podstawowych praw do wolności wypowiedzi i informacji, określonych w art. 11 Karty, z zasadą kraju pochodzenia i z wymogami dotyczącymi rejestracji, oraz mając na uwadze, że w marcu 2011 r. po negocjacjach z Komisją parlament Węgier zmienił przedmiotową ustawę z uwzględnieniem uwag Komisji;
- BU. mając na uwadze, że OBWE miała poważne zastrzeżenia co do zakresu przedmiotowego i terytorialnego węgierskiej ustawy, politycznie jednorodnego Urzędu ds. Mediów i Rady ds. Mediów, nakładania nieproporcjonalnych sankcji, braku automatycznej procedury zawieszenia sankcji w przypadku odwołania się do sądu od decyzji Urzędu ds. Mediów, naruszenia zasady poufności źródeł dziennikarskich i ochrony wartości rodzinnych;
- BV. mając na uwadze, że zalecenia OBWE ⁽¹⁾ obejmowały usunięcie z ustaw wymogów prawnych w zakresie wyważonego relacjonowania wydarzeń w mediach oraz innych zaleceń dotyczących treści, ochronę niezależności wydawców, zapewnienie tego, by różne zasady miały zastosowanie do różnych rodzajów mediów (drukowanych, radiowo-telewizyjnych i elektronicznych środków przekazu), usunięcie wymogów w zakresie rejestracji uznanych za

⁽¹⁾ Analiza prawna wystosowana do rządu Węgier dnia 28 lutego 2011 r.: <http://www.osce.org/fom/75990>.
Zob. również analiza i ocena z września 2010 r.: <http://www.osce.org/fom/71218>.

Środa, 3 lipca 2013 r.

nadmierne, zapewnienie niezależności i kompetencji organu regulacyjnego, zapewnienie obiektywności i pluralizmu w procedurze wyznaczania organów regulacyjnych dla branży medialnej, rezygnację z poddania drukowanych środków przekazu jurysdykcji organu regulacyjnego oraz skuteczne zachęcanie do samoregulacji;

- BW. mając na uwadze, że pomimo zmiany ustaw w 2011 r. po negocjacjach z Komisją Europejską oraz w maju 2012 r. po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z grudnia 2011 r. uznającym kilka przepisów za niekonstytucyjne, w odniesieniu do regulacji dotyczących treści w mediach drukowanych, ochrony dziennikarskich źródeł informacji, wymogu przekazywania danych oraz Urzędu Komisarza ds. Komunikacji i Mediów, przedstawiciel OBWE ds. wolności mediów wyraził ubolewanie w związku z faktem, że niektóre poprawki wprowadzono i przyjęto nagle i bez konsultacji z zainteresowanymi stronami oraz że kluczowe elementy ustaw nie zostały zmienione, w szczególności sposób wyznaczania przewodniczącego i członków Urzędu ds. Mediów oraz Rady ds. Mediów, zakres ich uprawnień w odniesieniu do przekazywanych treści medialnych, nakładanie wysokich grzywien oraz brak ochrony niezależności finansowej i redakcyjnej nadawców publicznych;
- BX. mając na uwadze, że choć specjalny sprawozdawca ONZ ds. promocji prawa do wolności opinii i wypowiedzi z zadowoleniem przyjął zmiany w ustawie medialnej przyjęte w marcu 2011 r., podkreślił jednocześnie konieczność podjęcia działań mających na celu zwalczanie problemów związanych z regulacją w zakresie treści medialnych, niewystarczającymi gwarancjami mającymi na celu zapewnienie niezależności i bezstronności Urzędu ds. Mediów, zbyt wysokimi grzywnami i innymi sankcjami administracyjnymi, stosowaniem przepisów prawa medialnego do wszystkich rodzajów mediów, łącznie z prasą i internetem, wymogami w zakresie rejestracji oraz brakiem wystarczającej ochrony źródeł informacji dziennikarskich;
- BY. mając na uwadze, że eksperci Rady Europy przeprowadzili analizę⁽¹⁾ (która miała na celu ocenę zgodności proponowanych ustaw medialnych z dokumentami normotwórczymi Rady Europy z zakresu mediów i wolności wypowiedzi), na podstawie której zalecili kompleksowy przegląd, szczegółowe wyjaśnienie, a w niektórych przypadkach uchylenie określonych przepisów dotyczących rejestracji i przejrzystości, regulacji w odniesieniu do treści przekazu, obowiązku zachowania określonego zakresu informacji, ochrony źródeł, mediów publicznych oraz organów regulacyjnych;
- BZ. mając na uwadze, że w następstwie dialogu prowadzonego z UE oraz z Sekretarzem Generalnym Rady Europy w oparciu o wymianę korespondencji oraz spotkania ekspertów, w lutym 2013 r. złożono kolejne poprawki mające na celu wzmocnienie i zagwarantowanie niezależności organów regulacyjnych ds. mediów, zwłaszcza w odniesieniu do zasad związanych z warunkami mianowania i wybierania przewodniczącego Krajowego Urzędu ds. Mediów i Telekomunikacji oraz Rady ds. Mediów oraz dotyczących odpowiednio procedury mianowania, osoby mianującej i wielokrotno mianowania;
- CA. mając na uwadze, że władze Węgier wyraziły zamiar dokonania przeglądu przepisów dotyczących ograniczeń w zakresie publikowania reklam politycznych w trakcie kampanii wyborczych; mając na uwadze, że rząd Węgier prowadzi konsultacje z Komisją Europejską na temat reklam politycznych; mając jednak na uwadze, że a także czwarta poprawka nakłada obszerny i potencjalnie niejasny zakaz na przemówienia naruszające godność grup, w tym narodu węgierskiego, który może zostać wykorzystany do arbitralnego zakłócania wolności wypowiedzi i może skutkować ograniczeniem działań dziennikarzy, a także artystów i innych osób;
- CB. mając na uwadze, że Krajowy Urząd ds. Mediów i Telekomunikacji oraz Rada ds. Mediów nie przeprowadziły oceny wpływu ustawy na jakość dziennikarstwa, poziom swobody redagowania materiałów oraz jakość warunków pracy dziennikarzy;

Poszanowanie praw osób należących do mniejszości

- CC. mając na uwadze, że wśród wartości wymienionych w art. 2 TUE wyraźnie uwzględniono poszanowanie praw osób należących do mniejszości, a Unia zobowiązana jest wspierać te wartości i zwalczać wykluczenie społeczne, rasizm, antysemityzm oraz dyskryminację;
- CD. mając na uwadze, że niedyskryminacja stanowi prawo podstawowe zapisane w art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;

⁽¹⁾ Raport ekspertów Rady Europy na temat węgierskiego prawa medialnego: ustawa nr CIV z 2010 r. o wolności prasy oraz podstawowych zasadach dotyczących treści przekazów medialnych oraz ustawa nr CLXXXV z 2010 r. o usługach medialnych i środkach masowego przekazu, z dnia 11 maja 2012 r.

Środa, 3 lipca 2013 r.

- CE. mając na uwadze, że odpowiedzialność państw członkowskich za zapewnienie poszanowania praw podstawowych wszystkich ludzi, bez względu na ich pochodzenie etniczne lub wyznanie, obowiązuje na wszystkich szczeblach administracji publicznej, jak również w odniesieniu do organów ścigania oraz implikuje także aktywne promowanie tolerancji i stanowcze potępienie takich zjawisk jak przemoc na tle rasowym, nawoływanie do nienawiści wobec Żydów lub Romów, szczególnie gdy wyrażane jest to na forum oficjalnym lub publicznym, w tym w parlamencie Węgier;
- CF. mając na uwadze, że ze względu na brak reakcji ze strony organów ścigania na przypadki przestępczości na tle rasowym ⁽¹⁾ obywatele stracili zaufanie do sił policyjnych;
- CG. mając na uwadze, że parlament Węgier uchwalił przepisy w dziedzinie prawa karnego i cywilnego mające na celu zwalczanie nawoływania do rasizmu i nienawiści;
- CH. mając na uwadze, że choć nietolerancja wobec członków społeczności romskiej i żydowskiej nie występuje wyłącznie na Węgrzech, a pozostałe państwa członkowskie również zmagają się z tym problemem, ostatnie wydarzenia na Węgrzech budzą obawy co do intensyfikacji nawoływania do nienawiści wymierzonego w społeczność romską i żydowską;
- CI. mając na uwadze, że ze względu na przeforsowanie prawa podatkowego oraz emerytalnego działającego wstecz, wśród społeczeństwa szerzy się niepewność i ubóstwo, co prowadzi nie tylko do poważnego wzrostu niepokojów społecznych, ale narusza również prawo do własności prywatnej oraz podważa podstawowe swobody obywatelskie;

Wolność wyznania i religii i uznawanie kościołów

- CJ. mając na uwadze, że prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania zapisane w art. 9 EKPC, a art. 10 Karty stanowi jedną z podstaw społeczeństwa demokratycznego, a także mając na uwadze, że w tym zakresie państwo powinno pełnić rolę neutralnego i bezstronnego gwaranta prawa wolności dowolnego wyznania, religii i wiary;
- CK. mając na uwadze, że zgodnie z ustawą kościelną wprowadzono nową regulację prawną dotyczącą zrzeczeń wyznaniowych i kościołów na Węgrzech, która nakłada szereg wymogów dotyczących uznawania kościołów, w tym wymóg uprzedniego zatwierdzenia kościoła przez parlament większością dwóch trzecich głosów;
- CL. mając na uwadze, że Komisja Wenecka ⁽²⁾ uznała, że ustanowiony w ustawie kościelnej obowiązek uzyskiwania zgody parlamentu na założenie kościoła stanowi ograniczenie prawa do wolności wyznania;
- CM. mając na uwadze, że w wyniku wejścia w życie przepisów ustawy kościelnej, które mają moc wsteczną, ponad trzysta zarejestrowanych kościołów straciło status prawny kościoła;
- CN. mając na uwadze, że na wniosek kilku wspólnot religijnych i węgierskiego komisarza ds. praw podstawowych Trybunał Konstytucyjny zbadał zgodność przepisów ustawy kościelnej z konstytucją i w swym orzeczeniu nr 6/2013 z dnia 26 lutego 2013 r. uznał niektóre z tych przepisów za niezgodne z konstytucją i uchylił je z mocą wsteczną;
- CO. mając na uwadze, że w swym orzeczeniu Trybunał Konstytucyjny uznał, nie kwestionując prawa parlamentu do określania konkretnych warunków uznawania kościołów, że uznawanie kościołów w oparciu o głosowanie parlamentarne może doprowadzić do podejmowania politycznie stronniczych decyzji, a także mając na uwadze, że Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że ustawa kościelna nie nakłada żadnego obowiązku podawania szczegółowego uzasadnienia decyzji nieuznającej statusu kościoła, że nie określono w niej żadnych wiążących terminów dla działań parlamentu oraz że ustawa nie przewiduje możliwości zastosowania skutecznych prawnych środków odwoławczych w przypadku decyzji odmownej lub braku decyzji;

⁽¹⁾ Sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ONZ na temat współczesnych form rasizmu, dyskryminacji rasowej, ksenofobii i powiązanej z nią nietolerancji (A/HRC/20/33/Add. 1).

⁽²⁾ Opinia Komisji Weneckiej nr 664/2012 z dnia 19 marca 2012 r. w sprawie ustawy nr CCVI z 2011 r. dotyczącej prawa do wolności sumienia i wyznania oraz statusu prawnego kościołów, związków wyznaniowych i wspólnot religijnych na Węgrzech (CDL-AD (2012)004).

Środa, 3 lipca 2013 r.

- CP. mając na uwadze, że czwarta poprawka do ustawy zasadniczej, przyjęta dwa tygodnie po ogłoszeniu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, zmienia art. VII ustawy zasadniczej i podnosi do rangi konstytucyjnej prawo parlamentu do uchwalania ustaw kardynalnych mających na celu uznanie określonych organizacji prowadzących działalność religijną za kościoły, uchylając tym samym orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego;

II — OCENA

Węgierska ustawa zasadnicza i jej wykonywanie

1. przypomina, że przestrzeganie zgodności z prawem, w tym stosowanie przejrzystego, odpowiedzialnego i demokratycznego procesu uchwalania prawa, jak też przyjmowania ustawy zasadniczej, oraz solidny system demokracji przedstawicielskiej oparty na wolnych wyborach i poszanowaniu praw opozycji stanowią kluczowe elementy idei demokracji i państwa prawnego zgodnie z art. 2 TUE, który stanowi, że: „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne Państwom Członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.” – oraz zgodnie z preambułami Traktatu o Unii Europejskiej i Karty praw podstawowych Unii Europejskiej; ubolewa, że instytucje UE w przeszłości nie zawsze potrafiły sprostać własnym wymaganiom odnośnie do ochrony podstawowych wartości europejskich; podkreśla zatem, że zwłaszcza na tych instytucjach spoczywa odpowiedzialność za ochronę europejskich praw podstawowych w rozumieniu art. 2 TUE na szczeblu unijnym oraz w państwach członkowskich;
2. stanowczo podtrzymuje, że choć sporządzenie projektu nowej konstytucji i jej uchwalenie należy do kompetencji państw członkowskich, to państwa członkowskie oraz UE mają również obowiązek dopilnowania, by procedury konstytucyjne oraz treść konstytucji były zgodne z zobowiązaniami przyjętymi przez każde państwo członkowskie w traktacie o przystąpieniu do Unii Europejskiej, to znaczy ze wspólnymi wartościami Unii, z Kartą i EKPC;
3. ubolewa, że proces sporządzania projektu i przyjęcia węgierskiej ustawy zasadniczej nie opierał się o zasady przejrzystości, otwartości, integracyjności i porozumienia, czego należałoby oczekiwać od współczesnego demokratycznego procesu ustawodawczego, co w konsekwencji zmniejsza prawomocność samej ustawy zasadniczej;
4. odnotowuje wyżej wspomniane orzeczenie z dnia 28 grudnia 2012 r., w którym Trybunał Konstytucyjny uznał, że parlament Węgier przekroczył swoje uprawnienia ustawodawcze w chwili uchwalenia szeregu stałych i ogólnych zasad w przepisach przejściowych ustawy zasadniczej oraz stwierdził między innymi, że „zadaniem i obowiązkiem władz konstytucyjnych jest uporządkowanie sytuacji po częściowym uchyleniu. Parlament jest odpowiedzialny za doprowadzenie do jasnej i przejrzystej sytuacji prawnej.”, a także zawarł wymóg, że nie może to oznaczać automatycznego włączenia uchylonych przepisów do ustawy zasadniczej bez żadnego zróżnicowania, ponieważ parlament „musi dokonać przeglądu tematów regulacyjnych uchylonych postanowień nieprzejściowych oraz musi podjąć decyzję, które z nich wymagają ponownej regulacji, na jakim poziomie źródła prawa. Parlament ma również obowiązek wybrać postanowienia, które należy włączyć do ustawy zasadniczej (w celu ustawicznego ich regulowania), oraz te, które wymagają uregulowania w zwyczajnej ustawie”;
5. zdecydowanie krytykuje przepisy czwartej poprawki do ustawy zasadniczej, które osłabiają nadrzędność ustawy zasadniczej, ponownie wprowadzając do niej wiele przepisów uznanych wcześniej przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodne z konstytucją, tj. niezgodne z ustawą zasadniczą ze względów proceduralnych lub merytorycznych;
6. przypomina, że w wyżej wspomnianym orzeczeniu z dnia 28 grudnia 2012 r. Trybunał Konstytucyjny wydał jasne postanowienie dotyczące norm konstytucyjnych, zgodnie z którym: „Konstytucje praworządnych państw demokratycznych uwzględniają stałe normy oraz wymogi merytoryczne i proceduralne. Merytoryczne i proceduralne wymogi konstytucyjne nie mogą być ustalone na niższym poziomie w czasie obowiązywania ustawy zasadniczej, niż były w czasie obowiązywania konstytucji. Wymogi praworządnego państwa konstytucyjnego są wymogami stale egzekwowanymi w chwili obecnej i pozostają programami na przyszłość. Praworządne państwo konstytucyjne stanowi system stałych wartości, zasad i gwarancji”; uznaje tę jednoznaczną i poważną deklarację za wiążącą dla Unii Europejskiej i wszystkich państw członkowskich;
7. przypomina, że wyznawane wspólnie przez całą Unię wartości, takie jak demokracja i praworządność, wymagają silnego systemu demokracji przedstawicielskiej opartej na wolnych wyborach oraz poszanowaniu praw opozycji, a także że zgodnie z art. 3 protokołu nr 1 do EKPC wybory należy organizować w sposób gwarantujący „swobodę wyrażania opinii ludności w wyborze ciała ustawodawczego”;

Środa, 3 lipca 2013 r.

8. uważa, że choć ustawy wymagające większości dwóch trzecich głosów są powszechne w innych państwach członkowskich i są obecne w węgierskim porządku prawnym i konstytucyjnym od 1989 r., to szerokie stosowanie ustaw kardynalnych w celu wprowadzania bardzo szczegółowych przepisów prawnych narusza zasady demokratyczności i praworządności i pozwoliło obecnemu rządowi, cieszącemu się poparciem kwalifikowanej większości, na podjęcie na stałe pewnych decyzji politycznych, skutkiem których kolejne rządy mające tylko zwykłą większość głosów w parlamencie będą miały większe trudności z reagowaniem na zachodzące zmiany społeczne, co potencjalnie zmniejsza tym samym znaczenie nowych wyborów; jest zdania, że takie stosowanie ustaw kardynalnych powinno zostać ponownie ocenione w celu dopilnowania, by przyszłe rządy i większości parlamentarne mogły tworzyć ustawodawstwo w sposób znaczący i kompleksowy;

9. uważa, że wykorzystywania procedury indywidualnych projektów poselskich do wykonywania konstytucji (poprzez ustawy kardynalne) nie można uznać za przejrzysty, odpowiedzialny i demokratyczny proces ustawodawczy, ponieważ brakuje mu gwarancji zapewnienia debaty i konsultacji społecznych i może stać w sprzeczności z samą ustawą zasadniczą, co oznacza, że rząd (a nie poszczególni posłowie) ma obowiązek przedłożenia w parlamencie projektów ustaw umożliwiających wykonanie ustawy zasadniczej;

10. odnotowuje opinię Komisji Weneckiej (nr CDL-AD(2011)016), w której komisja z zadowoleniem przyjęła, że „nowa konstytucja ustanawia porządek konstytucyjny oparty na podstawowych zasadach, jakimi są demokracja, praworządność i ochrona praw podstawowych”; ponadto odnotowuje opinię Komisji Weneckiej (nr CDL-AD(2012)001), zgodnie z którą przyjęcie dużej liczby nowych przepisów prawnych w bardzo krótkim czasie może wyjaśniać niezgodność niektórych nowych przepisów z normami europejskimi; zauważa również opinię Komisji Weneckiej w sprawie czwartej poprawki do węgierskiej ustawy zasadniczej (nr CDL-AD(2013)012), w której stwierdzono, że „czwarta poprawka jako taka powoduje lub utrwała braki w konstytucyjnym systemie Węgier”;

11. przyjmuje z zadowoleniem, że ustawa zasadnicza Węgier podtrzymuje i potwierdza artykuły Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz, że Węgry, jako czwarty kraj w Unii Europejskiej, uznają węgierski język migowy (HSL) za pełnoprawny język i w art. H chronią go jako część kultury węgierskiej;

12. przyjmuje z zadowoleniem, że ustawa zasadnicza Węgier w sposób szczególny zakazuje w art. XV dyskryminacji ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, niepełnosprawność, język, wyznanie, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, miejsce lub okoliczności urodzenia, oraz że Węgry przyjęły specjalne środki w celu ochrony dzieci, kobiet, osób starszych i żyjących z niepełnosprawnością, zgodnie z art. 20–26 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;

Demokratyczny system mechanizmów gwarantujących zachowanie równowagi politycznej

13. przypomina, że zasady demokratyczności i praworządności wymagają podziału władzy między niezależne instytucje w oparciu o prawidłowo funkcjonujący system mechanizmów gwarantujących zachowanie równowagi politycznej oraz skuteczną kontrolę zgodności przepisów prawa z konstytucją;

14. przypomina, że konstytucyjną większością zwiększono liczbę sędziów konstytucyjnych z 11 do 15 i zniesiono wymóg porozumienia w kwestii wyboru sędziów konstytucyjnych z opozycją; jest zaniepokojony, że z powodu tych środków 8 z 15 obecnie urzędujących sędziów konstytucyjnych zostało wybranych wyłącznie większością 2/3 głosów (z jednym wyjątkiem), w tym dwóch nowych członków zostało mianowanych bezpośrednio z ław poselskich;

15. przyjmuje z zadowoleniem wprowadzenie możliwości składania dwóch nowych rodzajów skarg konstytucyjnych do Trybunału Konstytucyjnego oraz rozumie, że system demokratyczny opiera się na praworządności i do prawidłowego funkcjonowania niekoniecznie wymaga istnienia trybunału konstytucyjnego; przywołuje jednak opinię Komisji Weneckiej nr CDL-AD (2011)016, która stwierdza, że w krajach, które zdecydowały się na powołanie trybunałów konstytucyjnych, trybunały te powinny posiadać uprawnienia do dokonywania oceny zgodności wszystkich przepisów z prawami człowieka gwarantowanymi w konstytucji; dlatego uważa, że ograniczenie kompetencji konstytucyjnych w zakresie przepisów dotyczących budżetu centralnego i podatków osłabia gwarancje instytucjonalne i proceduralne służące ochronie niektórych praw konstytucyjnych oraz umożliwiających kontrolę uprawnień parlamentu i rządu w zakresie budżetu;

16. przypomina, że zgodnie z decyzją Trybunału Konstytucyjnego nr 45/2012 „konstytucyjna zgodność z prawem nie generuje wyłącznie wymogów proceduralnych, formalnych czy zgodności z prawem publicznym, lecz również wymogi merytoryczne [...]. W miarę potrzeby Trybunał Konstytucyjny może nawet poddać ocenie wolną egzekucję i konstytucjonalizację znaczących wymogów, gwarancji i wartości praworządnego państwa demokratycznego”;

Środa, 3 lipca 2013 r.

17. uważa, że w świetle wynikających z woli politycznej systematycznych poprawek do ustawy zasadniczej Trybunał Konstytucyjny nie może już pełnić roli nadrzędnego organu ochrony konstytucyjnej, szczególnie ze względu na to, że czwarta poprawka do ustawy zasadniczej wyraźnie zabrania Trybunałowi badania, czy poprawki do konstytucji są sprzeczne z innymi wymogami i zasadami konstytucyjnymi;

18. uwzględniając prawo demokratycznie wybranego parlamentu do uchwalenia ustawy zgodnej z prawami podstawowymi, z poszanowaniem mniejszości politycznych, oraz w demokratycznej i przejrzystej procedurze, a także ciążący na sądach powszechnych i trybunale konstytucyjnym obowiązek zagwarantowania zgodności ustaw z konstytucją, podkreśla znaczenie zasady podziału władz i należyście funkcjonującego systemu kontroli i równowagi; jest zaniepokojony taką zmianą uprawnień w sprawach konstytucyjnych na korzyść parlamentu kosztem Trybunału Konstytucyjnego, która poważnie narusza zasadę podziału władzy oraz zaburza prawidłowo funkcjonujący system mechanizmów gwarantujących zachowanie równowagi politycznej, stanowiących kluczowe wyznaczniki praworządności; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wspólne oświadczenie prezesów węgierskiego i rumuńskiego Trybunału Konstytucyjnego, Pétera Paczolaya i Augustina Zegreana, złożone w dniu 16 maja 2013 r. w Eger, w którym podkreślili szczególną odpowiedzialność trybunałów konstytucyjnych w krajach, gdzie rządy sprawowane są przez większość 2/3;

19. jest również wyjątkowo zaniepokojony tymi przepisami czwartej poprawki, które uchylają 20 lat prawodawstwa konstytucyjnego i obejmują cały system podstawowych zasad i wymogów konstytucyjnych, w tym wszelkie potencjalne orzecznictwo mające związek ze stosowaniem prawa UE oraz europejskich regulacji dotyczących ochrony praw człowieka; zauważa, że Trybunał wykorzystywał już swoje poprzednie postanowienia jako źródło interpretacji; jest jednak zaniepokojony, że pozostałe sądy mogą nie być w stanie oprzeć swoich rozstrzygnięć na poprzednim orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego;

20. wyraża również obawy co do zgodności z prawem UE przepisu czwartej poprawki, który uprawnia rząd węgierski do nakładania na obywateli specjalnego podatku celem wykonania wyroków Trybunału Sprawiedliwości UE pociągających za sobą zobowiązania płatnicze, w sytuacji gdy rząd nie jest w stanie ich wypełnić ze środków dostępnych w budżecie oraz gdy dług publiczny przekracza 50 % produktu krajowego brutto; odnotowuje toczące się rozmowy pomiędzy rządem Węgier a Komisją Europejską w tej sprawie;

21. krytycznie odnosi się do przyspieszonego procesu uchwalania ważnych ustaw, który ogranicza prawo partii opozycyjnych do aktywnego uczestniczenia w procesie legislacyjnym, a tym samym ich możliwość nadzorowania działań większości parlamentarnej i rządu, co w konsekwencji negatywnie wpływa na system mechanizmów gwarantujących zachowanie równowagi politycznej;

22. wyraża zaniepokojenie niektórymi przepisami ustawy LXXII z 2013 r. o ustanowieniu nowych przepisów i regulacji dotyczących nadzoru nad bezpieczeństwem narodowym, ponieważ mogą one mieć negatywny wpływ na rozdział władz, niezawisłość sądownictwa, poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego oraz prawo do skutecznego środka odwoławczego;

23. przypomina, że art. 16 TFUE i art. 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej gwarantują niezależność organów ochrony danych;

24. podkreśla, że ochrona przed usunięciem ze stanowiska w trakcie trwania kadencji stanowi kluczowy element wymogu niezależności krajowych organów ochrony danych zgodnie z prawem UE;

25. zauważa, że Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przez Węgry w zakresie legalności zakończenia kadencji byłego komisarza ds. ochrony danych w związku z odpowiednim stopniem niezależności tego organu, którego sprawa jest obecnie przedmiotem postępowania przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości;

26. ubolewa, że powyższe zmiany instytucjonalne doprowadziły do wyraźnego osłabienia systemów mechanizmów gwarantujących zachowanie równowagi politycznej wymaganych zgodnie z zasadami praworządności i demokratycznego podziału władzy;

Niezawisłość wymiaru sprawiedliwości

27. przypomina, że art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przewiduje niezawisłość wymiaru sprawiedliwości, która stanowi jeden z zasadniczych wymogów demokratycznej zasady podziału władzy zgodnie z art. 2 TUE;

Środa, 3 lipca 2013 r.

28. przypomina, że Trybunał Konstytucyjny w powyższym orzeczeniu nr 33/2012 uznał niezawisłość wymiaru sprawiedliwości i sędziów za osiągnięcie historycznej konstytucji Węgier, stwierdzając, że „zasada niezawisłości wymiaru sprawiedliwości wraz ze wszystkimi jej elementami stanowi ponad wszelką wątpliwość osiągnięcie. Dlatego Trybunał Konstytucyjny uznaje, że niezawisłość wymiaru sprawiedliwości, a także wynikająca z niej zasada nieusuwalności stanowi nie tylko normatywną zasadę ustawy zasadniczej, ale też osiągnięcie historycznej konstytucji. W związku z tym uznaje się ją za obowiązującą wszystkich zasadę interpretacji, w oparciu o przepisy ustawy zasadniczej, którą należy stosować również w przypadku analizowania innych potencjalnych treści ustawy zasadniczej”⁽¹⁾;

29. podkreśla, że skuteczna ochrona niezawisłości sądownictwa stanowi podstawę demokracji europejskiej i jest warunkiem wzajemnego zaufania władz sądowniczych poszczególnych państw członkowskich, a w konsekwencji sprawnej współpracy transgranicznej we wspólnej przestrzeni sprawiedliwości w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania przewidzianą w art. 81 TFUE (sprawy cywilne) i art. 82 TFUE (sprawy karne);

30. ubolewa, że wiele z zastosowanych środków – a także niektóre trwające obecnie reformy – nie zapewnia wystarczającej ochrony konstytucyjnej niezawisłości wymiaru sprawiedliwości i niezawisłości węgierskiego Trybunału Konstytucyjnego;

31. uważa, że przedwczesne zakończenie kadencji prezesa Sądu Najwyższego narusza gwarancję bezpieczeństwa kadencji, która jest podstawowym składnikiem niezawisłości wymiaru sprawiedliwości;

32. z zadowoleniem przyjmuje wyżej wspomnianą decyzję Trybunału Konstytucyjnego nr 33/2012, w której obowiązkowe zakończenie pracy sędziów w wieku 62 lat zostało uznane za niezgodne z konstytucją oraz wyżej wspomnianą decyzję Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 6 listopada 2012 r., zgodnie z którą radykalne obniżenie wieku emerytalnego węgierskich sędziów stanowi nieuzasadnioną dyskryminację ze względu na wiek, a zatem naruszenie dyrektywy Rady 2000/78/WE;

33. z zadowoleniem przyjmuje zmiany ustawy nr CLXI z 2011 r. o organizacji i administracji sądów na Węgrzech oraz ustawy nr CLXII z 2011 r. o statusie prawnym i wynagrodzeniach sędziów na Węgrzech, przyjęte przez parlament węgierski dnia 2 lipca 2012 r., które wyjaśniają wiele zastrzeżeń zawartych w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 16 lutego 2012 r. oraz w opinii Komisji Weneckiej;

34. ubolewa jednak, że nie zastosowano wszystkich zaleceń Komisji Weneckiej, zwłaszcza zaleceń dotyczących ograniczenia swobody decyzyjnej przewodniczącego Krajowego Biura Sądownictwa w kontekście przenoszenia spraw sądowych, co może naruszać prawo do rzetelnego procesu, prowadzonego przez właściwego sędziego; zauważa, że rząd węgierski zgłosił zamiar dokonania przeglądu systemu przekazywania spraw; sądzi, że w tej kwestii należy wdrożyć zalecenia Komisji Weneckiej;

35. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie ustawy nr XX z 2013 r. w sprawie zmian legislacyjnych związanych z górną granicą wieku stosowaną w niektórych stosunkach prawnych w sądownictwie, zgodnie z którą sędziowie mają przechodzić na emeryturę w wieku 65 lat, po zakończeniu dziesięcioletniego okresu przejściowego, a sędziowie zwolnieni niezgodnie z prawem zostaną przywróceny na swoje stanowiska;

36. wyraża jednak ubolewanie, że ustawa nr XX z 2013 r. przewiduje przywrócenie prezesów sądów na ich pierwotne stanowiska wyższego szczebla pod warunkiem, że są one wolne, co oznacza, że tylko niektórzy zwolnieni niezgodnie z prawem sędziowie zostaną przywróceny na te same stanowiska, które zajmowali przed zwolnieniem, i z tym samym zakresem obowiązków;

37. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji przedstawiony przez wiceprzewodniczącą Viviane Reding w sprawie wprowadzenia stałej tablicy wyników dotyczącej wymiaru sprawiedliwości we wszystkich 27 państwach członkowskich UE, co pokazuje, że kwestia ochrony niezawisłości wymiaru sprawiedliwości jest przedmiotem zainteresowania całej UE; podkreśla, że w niektórych państwach członkowskich kwestie te mogą budzić poważne obawy; wzywa do poszerzenia tablicy wyników dotyczącej wymiaru sprawiedliwości, tak by objęła ona również sądownictwo karne, prawa podstawowe, praworządność i demokrację, zgodnie ze zgłoszonymi już postulatami;

⁽¹⁾ Punkt 80 orzeczenia.

Środa, 3 lipca 2013 r.

38. uznaje profesjonalizm i poświęcenie węgierskiego środowiska sędziowskiego oraz jego zaangażowanie w egzekwowanie praworządności oraz przypomina, że od początku trwania procesu demokratycznego na Węgrzech Trybunał Konstytucyjny uznawano w Europie i na całym świecie za wyjątkowy organ konstytucyjny;

Reforma wyborcza

39. przypomina, że zmiana granic okręgów wyborczych, przyjęcie ustawy o wyborach posłów do parlamentu Węgier i wyborczego prawa procesowego znacznie zmieniło ramy prawne i instytucjonalne dla następnych wyborów przewidzianych na 2014 r.; wyraża w związku z tym ubolewanie, że przepisy te zostały przyjęte jednostronnie przez partie rządzące, bez szerokiej konsultacji z opozycją;

40. obawia się, że w obecnej sytuacji politycznej obowiązujące przepisy procedury nominacji członków Krajowej Komisji Wyborczej nie gwarantują odpowiednio zrównoważonej reprezentacji i niezależności tej komisji;

41. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w dniu 20 stycznia 2012 r. władze węgierskie zasięgnęły opinii Komisji Weneckiej w sprawie ustawy o wyborach posłów do parlamentu Węgier; uważa jednak, że dla oceny zasadniczo zmienionego krajobrazu wyborczego konieczna jest kompleksowa analiza;

42. przyjmuje z zadowoleniem, że ustawa nr XXXVI z 2013 r. o procedurze wyborczej na Węgrzech, konkretnie w art. 42, przewiduje dostarczanie na prośbę osoby niepełnosprawnej wezwań napisanych alfabetem Braille'a, odpowiednich informacji w formatach łatwych do odczytania, kart do głosowania napisanych alfabetem Braille'a oraz pełną dostępność lokali wyborczych, w tym zwracanie szczególnej uwagi na potrzeby osób na wózkach; dodatkowo na podstawie art. 50 wyżej wspomnianej ustawy niepełnosprawni wyborcy mogą poprosić o zarejestrowanie w innym, łatwiej dostępnym lokalu wyborczym w swoim okręgu, gdzie mogą oddać głos – zgodnie z obowiązkiem z art. 81 dotyczącym stworzenia przynajmniej jednego w pełni dostępnego dla osób niepełnosprawnych lokalu wyborczego w każdym okręgu wyborczym;

Pluralizm mediów

43. wyraża uznanie dla starań władz węgierskich, które doprowadziły do zmian legislacyjnych w celu rozwiązania szeregu stwierdzonych problemów, a tym samym poprawy ustawodawstwa dotyczącego mediów oraz jego dostosowania do norm Unii Europejskiej i Rady Europy;

44. z zadowoleniem przyjmuje dalszy konstruktywny dialog z podmiotami międzynarodowymi oraz podkreśla, że współpraca między Radą Europy a rządem węgierskim przyniosła wymierne rezultaty, co zostało odzwierciedlone w ustawie nr XXXIII z 2013 r., w postaci rozwiązania niektórych problemów, na których występowanie zwrócono uwagę w ocenie prawnej ustawodawstwa dotyczącego mediów, zwłaszcza w odniesieniu do procedur mianowania i wyboru prezesa Urzędu ds. Mediów oraz Rady ds. Mediów; przypomina jednak, że wciąż utrzymują się wątpliwości dotyczące niezależności urzędu ds. mediów;

45. wyraża zaniepokojenie skutkami czwartej poprawki, która zakazuje reklamy politycznej w mediach komercyjnych, ze względu na fakt, że choć deklarowanym celem tego przepisu jest zmniejszenie kosztów kampanii politycznej i zapewnienie równych szans partiom, zagraża on równowadze podawanych w mediach informacji; przyjmuje do wiadomości, że rząd węgierski konsultuje się z Komisją Europejską sprawie przepisów dotyczących reklamy politycznej; zauważa, że w innych krajach europejskich także istnieją ograniczenia w tym zakresie; odnotowuje opinię Komisji Weneckiej w sprawie czwartej poprawki do węgierskiej ustawy zasadniczej (nr CDL-AD(2013) 012), w której stwierdzono, że „ograniczenia reklamy politycznej należy rozpatrywać na tle przepisów prawa konkretnego państwa członkowskiego” oraz że „całkowity zakaz reklamy politycznej w mediach komercyjnych, z których korzysta się na Węgrzech powszechniej niż z mediów publicznych, pozbawi opozycję istotnej szansy skutecznego wyrażania swoich poglądów, a przez to zrównoważyć dominującą pozycję rządu w doniesieniach medialnych”;

46. ponownie wzywa władze węgierskie do podjęcia działań w celu aktywnego dokonywania lub zlecenia dokonywania regularnych ocen wpływu ustawodawstwa na środowisko medialne (obniżenie jakości dziennikarstwa, przypadki autocenzury, ograniczenie wolności wydawniczej oraz stopniowe pogarszanie się warunków i bezpieczeństwa pracy dziennikarzy);

Środa, 3 lipca 2013 r.

47. ubolewa, że ustanowienie państwowej Węgierskiej Agencji Informacyjnej (MTI) w charakterze jedynej dostawcy informacji dla nadawców publicznych, podczas gdy od wszystkich głównych nadawców prywatnych oczekuje się, że będą oni mieli swój własny serwis informacyjny, oznacza, że agencja ta jest na rynku monopolistą, jako że większość publikowanych przez nią informacji jest powszechnie udostępniana; przypomina zalecenie Rady Europy dotyczące usunięcia obowiązku korzystania przez nadawców publicznych z usług krajowej agencji informacyjnej, ponieważ stanowi on nieuzasadnione i niesprawiedliwe ograniczenie w zakresie pluralizmu dostawców informacji;
48. zauważa, że krajowy organ ochrony konkurencji musi dokonywać regularnej oceny środowiska i rynku mediów, w której zwraca uwagę na potencjalne zagrożenia dla ich pluralizmu;
49. zaznacza, że działań na rzecz regulacji dostępu mediów do rynku poprzez stosowanie procedur przyznawania licencji i wydawania zezwoleń na nadawanie, przepisów dotyczących ochrony państwa, bezpieczeństwa narodowego lub wojskowego, porządku publicznego oraz moralności publicznej nie należy nadużywać do celów objęcia mediów polityczną lub stronnictwą kontrolą lub nałożenia na nie cenzury oraz podkreśla, że w tym zakresie konieczne jest zapewnienie właściwej równowagi;
50. wyraża zaniepokojenie faktem, że radiofonia i telewizja publiczna podlegają kontroli niezwykle scentralizowanego systemu instytucjonalnego, który podejmuje rzeczywiste decyzje operacyjne, nie podlegając przy tym kontroli społecznej; podkreśla, że stronnictwo i brak przejrzystości praktyk przetargowych oraz stronnictwo przekazywanych przez radiofonię i telewizję publiczną informacji, które docierają do szerokiego grona odbiorców, zakłócają rynek mediów; podkreśla, że zgodnie z protokołem nr 29 załączonym do traktatu lizbońskiego (o systemie publicznego nadawania w państwach członkowskich), system publicznego nadawania w państwach członkowskich jest bezpośrednio związany z potrzebami demokratycznymi, społecznymi i kulturowymi każdego społeczeństwa oraz z koniecznością zachowania pluralizmu w mediach;
51. przypomina, że przepisy dotyczące treści informacji powinny być przejrzyste oraz umożliwiać obywatelom i koncernom medialnym określanie przypadków, w których może dojść do naruszenia przez nie prawa, i poznanie skutków prawnych ewentualnego naruszenia; zauważa z zaniepokojeniem, że mimo istnienia tak szczegółowych przepisów dotyczących treści informacji, węgierski urząd ds. mediów nie zastosował sankcji wobec niedawnych publicznych przejawów negatywnego stosunku do Romów, oraz wzywa do zrównoważonego stosowania prawa;

Prawa osób należących do mniejszości

52. zauważa, że parlament węgierski uchwalił ustawodawstwo w obszarach prawa karnego i cywilnego, którego celem jest zwalczanie przypadków nawoływania do rasizmu i nienawiści; uważa, że środki legislacyjne stanowią istotny pierwszy krok do osiągnięcia celu, jakim jest stworzenie w całej Europie społeczeństwa tolerancyjnego i wolnego od dyskryminacji, ponieważ konkretne środki mogą być oparte tylko na stabilnym ustawodawstwie; zaznacza jednak, że należy aktywnie wdrażać prawodawstwo;
53. podkreśla, że władze wszystkich państw członkowskich mają obowiązek pozytywny podejmowania działań mających na celu niedopuszczenie do naruszenia praw osób należących do mniejszości i nie mogą przyjmować neutralnego stanowiska w obliczu ich łamania oraz powinny podjąć odpowiednie działania prawne, edukacyjne i polityczne; w związku z powyższym z zadowoleniem przyjmuje uchwaloną w 2011 r. nowelizację kodeksu karnego, zapobiegającą kampaniom skrajnych grup, mającym na celu zastraszenie społeczności Romów, przewidującą karę pozbawienia wolności do trzech lat za „prowokacyjne zachowanie aspołeczne”, które wywołuje strach u członków mniejszości narodowej, etnicznej, rasowej lub religijnej; dostrzega rolę rządu węgierskiego w uruchomieniu europejskich ram krajowych strategii integracji Romów podczas węgierskiej Prezydencji w UE w 2011 r.;
54. z niepokojem zauważa powtarzające się zmiany porządku prawnego, ograniczające prawa lesbijek, gejów, osób biseksualnych i transpłciowych (LGBT), na przykład poprzez dążenie do wykluczenia par tej samej płci i ich dzieci, ale także innych, zróżnicowanych struktur rodzinnych, z definicji „rodziny” w ustawie zasadniczej; podkreśla, że jest to działanie sprzeczne z niedawnym orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i wzmacnia atmosferę nietolerancji wobec osób LGBT;
55. z zadowoleniem przyjmuje zamieszczenie w węgierskiej konstytucji na mocy czwartej poprawki przepisów, w których stwierdzono, że „Węgry dążą do zapewnienia każdemu godnych warunków mieszkaniowych i dostępu do usług publicznych” oraz że „państwo i samorządy lokalne przyczyniają się do tworzenia godnych warunków mieszkaniowych, dążąc do zapewnienia zakwaterowania osobom bezdomnym”; wyraża jednak zaniepokojenie, że na mocy ustawy parlamentu lub lokalnego rozporządzenia można uznać za niezgodne z prawem przebywanie w miejscu publicznym, którego określona część służy za stałe miejsce zamieszkania, w celu zapewnienia porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego, zdrowia publicznego i wartości kulturalnych”, co może prowadzić do obejmowania bezdomności przepisami karnymi; przypomina, że węgierski Trybunał Konstytucyjny orzekł, że podobne środki przewidziane w ustawie o drobnych wykroczeniach są niezgodne z konstytucją i uwłaczają godności ludzkiej;

Środa, 3 lipca 2013 r.

Wolność wyznania i religii i uznawanie kościołów

56. z niepokojem zauważa, że zmiany wprowadzone w ustawie zasadniczej w ramach czwartej poprawki przyznają parlamentowi prawo do uznawania statusu kościoła w odniesieniu do niektórych organizacji prowadzących działalność religijną w drodze ustaw kardynalnych oraz bez konstytucyjnego obowiązku uzasadnienia decyzji nieuznającej takiego statusu, co może wywierać negatywny wpływ na realizację przez państwo obowiązku neutralności i bezstronności w stosunku do różnych religii i przekonań;

Wniosek

57. ponownie potwierdza, że przywiązuje najwyższą wagę do poszanowania zasady równości wszystkich państw członkowskich oraz odmawia stosowania podwójnych standardów w traktowaniu państw członkowskich; podkreśla, że podobne okoliczności lub ramy i przepisy prawne należy oceniać w taki sam sposób; jest zdania, że samego faktu zmiany i uchwalania ustaw nie można uznać za niezgodny z wartościami zawartymi w traktatach; wzywa Komisję Europejską do ustalania przypadków niezgodności z prawem UE oraz przekazywania ich wszystkim Europejskiemu Trybunałowi Sprawiedliwości w celu wydania orzeczenia;

58. stwierdza – z powodów wyszczególnionych powyżej – że systemowa i ogólna tendencja do wielokrotnego wprowadzania zmian do ram konstytucyjnych i prawnych w bardzo krótkich terminach oraz treść takich zmian stoją w sprzeczności z wartościami, o których mowa w art. 2 TUE, art. 3 ust. 1 TUE oraz art. 6 TUE, oraz są niezgodne z zasadami, o których mowa w art. 4 ust. 3 TUE; jest zdania, że – o ile tendencja ta nie zostanie natychmiast i w sposób wyczerpujący skorygowana – spowoduje ona powstanie wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości, o których mowa w art. 2 TUE;

III— zalecenia**Preambuła**

59. potwierdza, że jego obecna rezolucja nie dotyczy wyłącznie Węgier, ale nierozdzielnie dotyczy Unii Europejskiej jako całości oraz jej demokratycznej odbudowy i rozwoju po upadku systemów totalitarnych, który nastąpił w XX w.; dotyczy ona europejskiej rodziny, jej wspólnych wartości i standardów, włączenia społecznego oraz zdolności do zaangażowania się w dialog; dotyczy ona potrzeby wykonania traktatów, do których przystąpiły na zasadzie dobrowolności wszystkie państwa członkowskie; dotyczy ona pomocy wzajemnej i wzajemnego zaufania, jakie musi przejawiać Unia, jej obywatele i państwa członkowskie, jeżeli wspomniane traktaty mają stanowić podstawy prawne prawdziwej, sprawiedliwej i otwartej Europy, szanującej prawa podstawowe, a nie tylko być słowami zapisanymi na papierze;

60. podziela założenia Unii, która nie jest jedynie „unią krajów demokratycznych”, ale także „unią demokracji”, opartą na społeczeństwach pluralistycznych, w których panuje poszanowanie praw człowieka i praworządność;

61. potwierdza, że o ile w czasach kryzysu gospodarczego i społecznego można ulec pokusie zlekceważenia zasad konstytucyjnych, wiarygodność i solidność instytucji konstytucyjnych odgrywają zasadniczą rolę w procesie wspierania instrumentów polityki gospodarczej, budżetowej i społecznej oraz w spójności społecznej;

Apel do wszystkich państw członkowskich

62. wzywa państwa członkowskie do natychmiastowego wypełnienia swoich zobowiązań wynikających z Traktatu w zakresie poszanowania, gwarantowania, ochrony i wspierania wspólnych wartości Unii, co jest niezbędnym warunkiem poszanowania demokracji, a więc istoty obywatelstwa Unii Europejskiej oraz budowania kultury wzajemnego zaufania, umożliwiającej skuteczną współpracę transgraniczną, oraz realnej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii;

63. uważa, że obrona wartości europejskich określonych w Traktatach, Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej oraz Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, której sygnatariuszami są wszystkie państwa członkowskie, i do której Unia Europejska ma wkrótce przystąpić, stanowi moralny i prawny obowiązek wszystkich państw członkowskich, jak również instytucji Unii Europejskiej;

64. wzywa parlamenty krajowe do wzmocnienia ich roli w zakresie kontroli przestrzegania wartości podstawowych oraz zgłaszania wszelkich przypadków zaistnienia ryzyka osłabienia tych wartości, które to przypadki mogą wystąpić w obrębie granic Unii Europejskiej, w celu utrzymania wiarygodności Unii w oczach państw trzecich, opartej na poważnym podejściu Unii i jej państw członkowskich do wartości wybranych przez nie jako podstawowe;

Środa, 3 lipca 2013 r.

65. oczekuje, że wszystkie państwa członkowskie podejmą niezbędne działania, w szczególności w ramach Rady Unii Europejskiej, w celu przyczynienia się do lojalnego wspierania wartości Unii Europejskiej oraz współpracy z Parlamentem i Komisją w zakresie kontroli ich przestrzegania, w szczególności w ramach „Posiedzenia trójstronnego ds. przestrzegania art. 2”, o którym jest mowa w ust. 85;

Apel do Rady Europejskiej

66. przypomina Radzie Europejskiej o jej obowiązkach w zakresie przestrzeni wolności, swobody, bezpieczeństwa i sprawiedliwości;

67. stwierdza z rozczarowaniem, że Rada Europejska jest jedyną instytucją polityczną Unii Europejskiej, która nie zabrała głosu w sprawie sytuacji panującej na Węgrzech, podczas gdy Komisja, Parlament, Rada Europy, OBWE, a nawet administracja Stanów Zjednoczonych wyraziły zaniepokojenie tą sytuacją;

68. uważa, że Rada Europejska nie może pozostawać bierna w sytuacji, gdy jedno z państw członkowskich narusza prawa podstawowe lub wprowadza zmiany, które mogą wywrzeć negatywny wpływ na praworządność w tym kraju, a tym samym na praworządność w Unii Europejskiej jako całości, w szczególności w przypadku, gdy może być zagrożone wzajemne zaufanie do systemu prawnego i współpracy sądowej, ponieważ wpływa to negatywnie na samą Unię;

69. zwraca się do przewodniczącego Rady Europejskiej o poinformowanie Parlamentu o jego ocenie sytuacji;

Zalecenia dla Komisji

70. wzywa Komisję jako strażnika Traktatów i nadzorcę stosowania prawa UE pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej:

- do poinformowania Parlamentu o jej ocenie czwartej poprawki do ustawy zasadniczej oraz jej wpływie na współpracę w ramach Unii Europejskiej;
- do przyjęcia stanowczej postawy w dążeniu do zagwarantowania pełnego przestrzegania wspólnych wartości i praw podstawowych, określonych w art. 2 TUE, jako że ich naruszanie osłabia fundamenty Unii Europejskiej oraz wzajemne zaufanie pomiędzy państwami członkowskimi;
- do rozpoczęcia obiektywnego śledztwa i wszczęcia postępowania w sprawie naruszenia, jeżeli uzna, że państwo członkowskie nie wypełnia zobowiązania wynikającego z traktatów, a w szczególności narusza prawa zapisane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej;
- do unikania stosowania podwójnych standardów w traktowaniu państw członkowskich, zapewniając, że w podobnych sytuacjach wszystkie państwa członkowskie będą traktowane w podobny sposób, dzięki czemu poszanowana zostanie zasada równości państw członkowskich wobec traktatów;
- do koncentrowania się nie tylko na określonych przypadkach naruszenia prawa Unii Europejskiej, które mają być przedmiotem działań naprawczych w szczególności na podstawie art. 258 TFUE, ale do odpowiedniego reagowania na zmiany systemowe ustroju konstytucyjnego i prawnego oraz praktyki danego państwa członkowskiego, w którym liczne i powtarzające się przypadki naruszenia prawa niestety powodują zaistnienie stanu niepewności prawnej, a tym samym zaprzestanie spełniania wymogów art. 2 TUE;
- do przyjmowania na wczesnym etapie bardziej kompleksowego podejścia w odniesieniu do wszelkich przypadków potencjalnego ryzyka poważnego naruszenia wartości podstawowych w danym państwie członkowskim oraz natychmiastowego podejmowania zorganizowanego dialogu politycznego z danym państwem członkowskim i innymi instytucjami Unii Europejskiej; zorganizowany dialog polityczny powinien być koordynowany na najwyższym szczeblu politycznym Komisji oraz wywierać wyraźny wpływ na całość prowadzonych negocjacji między Komisją a danym państwem członkowskim, w różnych obszarach działalności Unii Europejskiej;
- do stworzenia – natychmiast po stwierdzeniu ryzyka naruszenia art. 2 TUE – „Programu alarmowego w zakresie przestrzegania art. 2 TUE oraz praworządności”, przeznaczonego do rozpatrzenia przez Komisję w pierwszej kolejności i z uwzględnieniem jego wyjątkowo pilnego charakteru, koordynowania go na najwyższym szczeblu politycznym oraz pełnego uwzględnienia w ramach poszczególnych rodzajów polityki sektorowej Unii Europejskiej, do czasu przywrócenia pełnej zgodności z art. 2 TUE i wyeliminowania wszelkiego ryzyka naruszenia postanowień tego artykułu, jak to również przewidziano w piśmie ministrów spraw zagranicznych czterech państw członkowskich, którzy wraz z przewodniczącym Komisji wskazali na potrzebę opracowania nowej i skuteczniejszej metody zagwarantowania wartości podstawowych, tak by w większym stopniu wspierać kulturę poszanowania praworządności, którą Rada wzięła pod uwagę w konkluzjach w sprawie praw podstawowych i praworządności oraz w sprawie sprawozdania Komisji z 6 i 7 czerwca 2013 r. w sprawie stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej za rok 2012;

Środa, 3 lipca 2013 r.

- do organizowania posiedzeń na szczeblu technicznym ze służbami danego państwa członkowskiego, ale niezamykania żadnych negocjacji dotyczących obszarów polityki innych niż te dotyczące art. - 2 TUE do czasu zapewnienia pełnej zgodności z art. 2 TUE;
- do stosowania podejścia horyzontalnego, które uwzględni wszystkie zainteresowane służby Komisji, w celu zapewnienia poszanowania praworządności we wszystkich obszarach, w tym w sektorze gospodarczym i społecznym;
- do wdrożenia i w razie potrzeby do zaktualizowania swojego komunikatu z 2003 r. w sprawie art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej (COM(2003)0606) i sporządzenia szczegółowego wniosku w sprawie sprawnego i niezależnego mechanizmu kontroli oraz systemu wczesnego ostrzegania;
- do regularnego monitorowania prawidłowego funkcjonowania europejskiej przestrzeni sprawiedliwości oraz podejmowania działań w przypadku zagrożenia niezawisłości wymiaru sprawiedliwości w dowolnym państwie członkowskim, w celu niedopuszczenia do osłabienia wzajemnego zaufania między krajowymi organami sądowymi, co doprowadziłoby nieuchronnie do utrudnień w zakresie prawidłowego stosowania instrumentów Unii Europejskiej dotyczących wzajemnego uznawania i współpracy transgranicznej;
- do zapewnienia zagwarantowania przez państwa członkowskie prawidłowego wprowadzenia w życie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w odniesieniu do pluralizmu mediów i równego dostępu do informacji;
- do monitorowania skutecznego wprowadzenia w życie przepisów gwarantujących przejrzystość i sprawiedliwość procedur dotyczących finansowania mediów, reklamy publicznej i podziału środków pochodzących od podmiotów finansujących, w celu zagwarantowania, że nie zakłócą one wolności informacji i słowa, pluralizmu ani kierunków działań redakcyjnych obranych przez media;
- do podjęcia odpowiednich, terminowych, proporcjonalnych i stopniowych działań w przypadku wystąpienia obaw dotyczących wolności słowa, informacji, wolności i pluralizmu mediów w Unii Europejskiej i państwach członkowskich, na podstawie szczegółowej i wnikliwej analizy sytuacji i problemów, które należy rozwiązać, oraz najlepszych sposobów ich rozwiązania;
- do rozwiązania powyższych problemów w ramach wdrożenia dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych w celu polepszenia współpracy między organami regulacyjnymi państw członkowskich a Komisją, proponując, tak szybko jak to możliwe, przegląd i zmianę niniejszej dyrektywy, w szczególności jej art. 29 i 30;
- do kontynuowania dialogu z rządem węgierskim na temat zgodności z prawem UE nowego przepisu czwartej poprawki, który uprawnia rząd węgierski do nakładania na obywateli specjalnego podatku celem wykonania wyroków Trybunału Sprawiedliwości UE pociągających za sobą zobowiązania płatnicze, w sytuacji gdy rząd nie jest w stanie ich wypełnić ze środków dostępnych w budżecie oraz gdy dług publiczny przekracza 50 % produktu krajowego brutto, oraz do zaproponowania odpowiednich środków, aby zapobiec skutkom naruszenia lojalnej współpracy, o której mowa w art. 4 ust. 3 TUE;

71. przypomina Komisji, że Karta praw podstawowych Unii Europejskiej oraz przystąpienie Unii do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które ma wkrótce nastąpić, wprowadzają nowy układ prawa Unii Europejskiej, gwarantując prawom człowieka centralne miejsce, w stopniu nigdy wcześniej niespotykanym, co nakłada na Komisję – strażnika Traktatów – zwiększony zakres obowiązków w tej dziedzinie;

Zalecenia dla władz węgierskich

72. wzywa władze węgierskie, by jak najszybciej wdrożyły wszelkie środki, które Komisja Europejska jako strażniczka traktatów uważa za konieczne do pełnej zgodności z prawem unijnym, w pełni zastosowały się do orzeczeń węgierskiego Trybunału Konstytucyjnego oraz jak najszybciej wdrożyły poniższe zalecenia, zgodnie z zaleceniami Komisji Weneckiej, Rady Europy i innych instytucji międzynarodowych służących ochronie praworządności i praw podstawowych, w celu pełnego poszanowania praworządności oraz jej głównych wymogów dotyczących porządku konstytucyjnego, systemu mechanizmów gwarantujących zachowanie niezawisłości wymiaru sprawiedliwości, jak również silnych gwarancji praw podstawowych, w tym wolności słowa, mediów, religii i wyznania, ochrony mniejszości, walki z dyskryminacją oraz prawa własności;

Środa, 3 lipca 2013 r.

W odniesieniu do ustawy zasadniczej:

- do pełnego przywrócenia nadrzędnego charakteru ustawy zasadniczej poprzez usunięcie z niej tych przepisów, które zostały wcześniej uznane przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodne z konstytucją;
- do zmniejszenia okresowego wykorzystanie ustaw kardynalnych, w celu odstąpienia od regulowania takich obszarów, jak rodzina, sprawy społeczne, podatkowe i budżetowe do ustawodawstwa zwykłego i większości;
- do wdrożenia zaleceń Komisji Weneckiej, a w szczególności do dokonania przeglądu wykazu obszarów polityki, które wymagają kwalifikowanej większości głosów, zgodnie z zaleceniami Komisji Weneckiej i w celu zapewnienia w przyszłości możliwości przeprowadzenia konstruktywnych wyborów;
- do zapewnienia żywego systemu parlamentarnego, w ramach którego szanuje się także siły opozycyjne, przeznaczając rozsądną ilość czasu na autentyczną debatę między większością a opozycją oraz umożliwiając uczestnictwo ogółu społeczeństwa w procedurze ustawodawczej;
- do zapewnienia jak najszerszego udziału wszystkich partii parlamentarnych w procesie konstytucyjnym, mimo iż koalicja rządząca samodzielnie posiada odpowiednią specjalną większość;

W odniesieniu do systemu mechanizmów gwarantujących zachowanie równowagi politycznej

- do pełnego przywrócenia prerogatyw Trybunału Konstytucyjnego jako najwyższego organu ochrony konstytucyjnej, a tym samym pierwszeństwa ustawy zasadniczej, poprzez usunięcie z jej treści ograniczeń dotyczących uprawnień Trybunału Konstytucyjnego do dokonywania oceny konstytucyjności wszelkich zmian w ustawie zasadniczej, jak również odwołanie zniesienia orzecznictwa konstytucyjnego funkcjonującego na Węgrzech przez ostatnie dwie dekady; do przywrócenia prawa Trybunału Konstytucyjnego do dokonywania przeglądu wszystkich aktów prawnych bez wyjątku w celu zrównoważenia działań organów parlamentarnych i wykonawczych oraz zagwarantowania pełnej kontroli sądowej; taka kontrola sądowa i konstytucyjna może być sprawowana na różne sposoby w różnych państwach członkowskich, w zależności od konkretnych uwarunkowań historii konstytucyjnej danego kraju, jednak po ustanowieniu trybunał konstytucyjny – jak trybunał węgierski, który po upadku komunizmu szybko wypracował sobie reputację wśród sądów najwyższych w Europie – nie powinien podlegać środkom, które zmierzają do ograniczenia jego właściwości i w ten sposób podważenia praworządności;
- do przywrócenia możliwości powołania się w systemie sądownictwa na orzecznictwo orzecznictwa wydane przed wejściem w życie ustawy zasadniczej, w szczególności w obszarze praw podstawowych⁽¹⁾;
- do dążenia do konsensusu przy wyborze członków Trybunału Konstytucyjnego ze znaczącym zaangażowaniem opozycji i zapewnienia, że członkowie sądu nie podlegają politycznym naciskom;
- do przywrócenia prerogatyw parlamentu w dziedzinie budżetowej, a tym samym zagwarantowania pełnej legitymacji demokratycznej decyzji budżetowych poprzez zaprzestanie ograniczania uprawnień parlamentarnych przez nieskładającą się z posłów do parlamentu Radę ds. Budżetu;
- do współpracy z instytucjami europejskimi w celu dopilnowania, by przepisy nowej ustawy o bezpieczeństwie narodowym były zgodne z podstawowymi zasadami rozdziału władz, niezawisłości sądownictwa, poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz prawa do skutecznego środka odwoławczego;
- do przedstawienia wyjaśnień co do sposobu, w jaki władze węgierskie zamierzają rozwiązać problem przedwczesnego wygasania kadencji urzędników wyższego szczebla, w celu zagwarantowania niezależności instytucjonalnej organu ds. ochrony danych;

W odniesieniu do niezawisłości wymiaru sprawiedliwości:

- do pełnego zagwarantowania niezawisłości wymiaru sprawiedliwości poprzez zapewnienie uwzględnienia w treści ustawy zasadniczej zasad nieusuwalności i gwarantowanego okresu kadencji sędziów, zasad dotyczących struktury i składu organów zarządczych wymiaru sprawiedliwości, jak również środków ochrony niezawisłości Trybunału Konstytucyjnego;

⁽¹⁾ Zobacz dokument roboczy nr 5.

Środa, 3 lipca 2013 r.

- do szybkiego i prawidłowego wdrożenia wspomnianych powyżej orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 6 listopada 2012 r. oraz węgierskiego Trybunału Konstytucyjnego poprzez umożliwienie odwołanym sędziom, zgodnie z ich wolą, powrotu na uprzednio zajmowane przez nich stanowiska, w tym także sędziom przewodniczącym, których pierwotne stanowiska nie są już wolne;
- do ustanowienia obiektywnych kryteriów wyboru lub zlecenia Krajowej Radzie Sądownictwa ustalenia takich kryteriów w celu zagwarantowania zgodności reguł dotyczących przekazywania spraw z prawem do sprawiedliwego procesu, prowadzonego przez właściwego sędziego;
- do realizacji pozostałych zaleceń określonych w treści opinii Komisji Weneckiej nr CDL-AD(2012)020 w sprawie ustaw kardynalnych o sądownictwie, które znowelizowano po przyjęciu opinii CDL-AD(2012)001;

W odniesieniu do reformy wyborczej

- do zwrócenia się do Komisji Weneckiej, OBWE i ODIHR w celu przeprowadzenia wspólnej analizy kompleksowo zmienionych prawnych i instytucjonalnych ram wyborów i zwrócenia się do ODIHR o misję oceny potrzeb i długoterminową i krótkoterminową obserwację wyborów;
- do zagwarantowania zrównoważonej reprezentacji w Krajowej Komisji Wyborczej;

W odniesieniu do mediów i pluralizmu:

- do realizacji zobowiązania do dalszych rozmów na szczeblu eksperckim dotyczących działań na rzecz współpracy w zakresie długoterminowej wolności mediów, w oparciu o pozostałe najważniejsze zalecenia zawarte w ekspertyzie prawnej Rady Europy z 2012 r.;
- do zapewnienia niezwłocznego i ścisłego zaangażowania wszystkich zainteresowanych podmiotów, w tym przedstawicieli mediów, partii opozycyjnych i społeczeństwa obywatelskiego, w proces dalszego przeglądu ustawodawstwa, które reguluje ten istotny aspekt funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, oraz jego wprowadzania w życie;
- do przestrzegania wynikającego z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, na podstawie art. 10 EKPC, obowiązku pozytywnego w zakresie ochrony wolności słowa jako jednego z warunków koniecznych do funkcjonowania demokracji;
- do poszanowania, zagwarantowania, ochrony i wspierania prawa podstawowego do wolności słowa i informacji, jak również do wolności i pluralizmu mediów oraz do powstrzymania się od tworzenia lub wspierania mechanizmów, które zagrażają wolności mediów i niezależności dziennikarskiej i redakcyjnej;
- do zapewnienia obowiązywania obiektywnych, wiążących prawnie procedur i mechanizmów wyboru i mianowania osób na stanowiska kierownicze w mediach publicznych, w zarządach, radach i organach regulacyjnych ds. mediów, zgodnie z zasadami niezależności, uczciwości, doświadczenia i profesjonalizmu, reprezentowania wszystkich opcji politycznych i grup społecznych oraz pewności i ciągłości prawa;
- do zapewnienia gwarancji prawnych dotyczących pełnej ochrony przestrzegania zasady poufności źródeł informacji oraz do ścisłego stosowania odpowiedniego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;
- do dopilnowania, by przepisy odnoszące się do informacji politycznych w całym sektorze mediów audiowizualnych gwarantowały sprawiedliwy dostęp do różnych konkurentów politycznych, opinii i poglądów, w szczególności w związku z wyborami i referendum, umożliwiając obywatelom wyrobienie sobie własnego zdania bez podlegania niepożądanemu wpływowi jednej dominującej siły opiniotwórczej;

W odniesieniu do poszanowania praw podstawowych, w tym praw osób należących do mniejszości

- do podejmowania i kontynuowania pozytywnych działań i skutecznych środków w celu zapewnienia przestrzegania podstawowych praw wszystkich osób, w tym osób należących do mniejszości i bezdomnych, oraz do zagwarantowania, by te działania zostały zrealizowane przez wszystkie właściwe instytucje publiczne; do uwzględnienia w przeglądzie definicji pojęcia „rodzina” prawodawczego trendu w Europie, który zmierza do poszerzania zakresu definicji rodziny, oraz do wzięcia pod uwagę negatywnego wpływu zawężonej definicji rodziny na prawa podstawowe tych osób, które zostaną wykluczone wskutek nowej i zawężonej definicji;

Środa, 3 lipca 2013 r.

- do przyjęcia innej strategii, aby ostatecznie zrealizować swoje zobowiązania wobec osób szczególnie podatnych na zagrożenia, jakimi są osoby bezdomne, jak zostało to określone w międzynarodowych Traktatach dotyczących praw człowieka, których Węgry są sygnatariuszami, takich jak Europejska Konwencja Praw Człowieka oraz Karta praw podstawowych Unii Europejskiej oraz do promowania praw podstawowych, a nie ich łamania poprzez przepisy zawarte w ustawie zasadniczej dotyczące kryminalizacji osób bezdomnych;
- wzywa rząd węgierski, aby podjął wszelkie starania na rzecz wzmocnienia mechanizmu dialogu społecznego i szerokich konsultacji w celu zagwarantowania związanych z nimi praw;
- wzywa rząd węgierski, aby zintensyfikował swoje działania mające na celu integrację Romów i podjął odpowiednie kroki w celu ochrony tej grupy społecznej; konieczna jest wyraźna i zdecydowana obrona przed groźbami o charakterze rasistowskim kierowanymi wobec społeczności Romów;

W sprawie wolności wyznania i religii oraz uznawania kościołów

- do ustanowienia jasnych, neutralnych i bezstronnych wymogów oraz procedur instytucjonalnych dotyczących uznawania organizacji religijnych za kościoły, zapewniających przestrzeganie obowiązku państwa do zachowania neutralności i bezstronności w odniesieniu do różnych religii i przekonań, oraz do zapewnienia skutecznych środków odwoławczych w przypadku nieuznania danej organizacji lub niewydania decyzji w zgodzie z wymogami konstytucyjnymi określonymi we wspomnianej wyżej decyzji Trybunału Konstytucyjnego nr 6/2013;

Zalecenia dla instytucji Unii Europejskiej dotyczące utworzenia nowego mechanizmu skutecznego egzekwowania art. 2 TUE

73. ponownie podkreśla pilną potrzebę rozwiązania tzw. „dylematu kopenhaskiego”, który polega na tym, że podejście Unii Europejskiej do przestrzegania przez kraje kandydujące wspólnych wartości i norm jest nadal bardzo surowe, podczas gdy nie dysponuje ona skutecznymi narzędziami monitorowania i sankcjonowania, możliwymi do stosowania po przystąpieniu tych krajów do UE;
74. stanowczo domaga się, aby państwa członkowskie poddawano regularnej ocenie w zakresie trwałego przestrzegania wartości podstawowych Unii oraz wymogów demokracji i praworządności, unikając jakichkolwiek podwójnych standardów oraz pamiętając, że taka ocena musi opierać się na powszechnie przyjętym rozumieniu europejskich standardów konstytucyjnych i prawnych; ponadto stanowczo domaga się, aby podobne sytuacje w państwach członkowskich były monitorowane wedle tego samego wzoru, w przeciwnym razie zasada równości państw członkowskich wobec Traktatów nie będzie przestrzegana;
75. wzywa do ściślejszej współpracy instytucji Unii Europejskiej z innymi organami międzynarodowymi, w szczególności z Radą Europy i Komisją Wenecką, oraz do korzystania z ich wiedzy fachowej w zakresie stania na straży zasad demokracji, praw człowieka i praworządności;
76. uznaje i z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy podjęte, analizy dokonane i zalecenia wydane przez Radę Europy, w szczególności przez jej sekretarza generalnego, Zgromadzenie Parlamentarne, Komisarza Praw Człowieka i Komisję Wenecką;
77. wzywa wszystkie instytucje Unii Europejskiej do rozpoczęcia procesu wspólnej analizy oraz debaty – również zgodnie z wnioskiem złożonym przez ministrów spraw zagranicznych Niemiec, Niderlandów, Danii i Finlandii w wyżej wspomnianym piśmie do przewodniczącego Komisji – dotyczącej sposobu zapewnienia Unii narzędzi niezbędnych do wypełniania przez nią wynikających z Traktatu obowiązków w zakresie demokracji, praworządności i praw podstawowych, przy unikaniu wszelkiego ryzyka związanego ze stosowaniem wobec jej państw członkowskich podwójnych standardów;
78. uważa, że przyszłe zmiany Traktatów powinny prowadzić do lepszego rozróżnienia między etapem początkowym, którego celem jest ocena wszelkiego ryzyka poważnego naruszenia wartości, o których jest mowa w art. 2 TUE, a bardziej skuteczną procedurą w ramach kolejnego etapu, wymagającą podejmowania działań w celu doprowadzenia do zaprzestania faktycznego poważnego i uporczywego naruszenia tych wartości;
79. biorąc pod uwagę obecny mechanizm instytucjonalny określony w art. 7 TUE, ponawia zawarte w swojej rezolucji z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie stanu praw podstawowych w Unii Europejskiej w latach 2010–2011 wezwanie do stworzenia nowego mechanizmu w celu zapewnienia przestrzegania przez wszystkie państwa członkowskie wspólnych wartości, o których mowa w art. 2 TUE oraz trwałości „kryteriów kopenhaskich”; mechanizm ten mógłby przyjąć postać „komisji kopenhaskiej” lub grupy wysokiego szczebla, „grupy mędrców” lub oceny art. 70 TFUE oraz opierać się na reformie i wzmocnieniu mandatu Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz na procesie wzmocnionego dialogu między Komisją, Radą, Parlamentem Europejskim i państwami członkowskimi na temat potrzebnych do podjęcia działań;

Środa, 3 lipca 2013 r.

80. przypomina, że ustanowienie takiego mechanizmu może wymagać ponownej analizy mandatu Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej, który to mandat należy wzmocnić w celu uwzględnienia w jego ramach regularnej kontroli przestrzegania przez państwa członkowskie postanowień art. 2 TUE; zaleca, by taka „kopenhaska grupa wysokiego szczebla” lub jakikolwiek mechanizm tego rodzaju opierał się na istniejących mechanizmach i strukturach oraz z nimi współdziałał; przypomina, że Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej pełni rolę, dzięki której można połączyć wysoce wartościową pracę rozmaitych istniejących organów monitorujących Rady Europy oraz własne dane i analizy agencji, by przeprowadzać niezależne, porównawcze i regularne oceny zastosowywania się państw członkowskich do art. 2 TUE;

81. zaleca, aby mechanizm ten:

- był niezależny od politycznego wpływu oraz szybki i skuteczny, podobnie jak wszystkie mechanizmy Unii Europejskiej odnoszące się do monitorowania państw członkowskich;
- działał w pełnej współpracy z innymi instytucjami międzynarodowymi w sprawie ochrony praw podstawowych i praworządności;
- regularnie monitorował poszanowanie praw podstawowych, stanu demokracji i praworządności we wszystkich państwach członkowskich, przy pełnym poszanowaniu narodowych tradycji konstytucyjnych;
- prowadził taką kontrolę w sposób jednolity we wszystkich państwach członkowskich, aby uniknąć ryzyka stosowania wobec tych państw podwójnych standardów;
- ostrzegął UE na wczesnym etapie o wszelkim ryzyku podważenia wartości, o których mowa w art. 2 TUE;
- wydawał zalecenia instytucjom UE i państwom członkowskim odnośnie do sposobu reagowania na wszelkie przypadki osłabienia wartości, o których mowa w art. 2 TUE, oraz podejmował w tym zakresie działania naprawcze;

82. zobowiązuje swoją komisję odpowiedzialną za ochronę praw obywateli, praw człowieka i praw podstawowych na terytorium Unii oraz za wskazywanie przypadków występowania wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez państwo członkowskie wspólnych zasad do przedłożenia Konferencji Przewodniczących oraz na posiedzeniu plenarnym szczegółowego wniosku w formie sprawozdania;

83. zobowiązuje swoją komisję odpowiedzialną za ochronę na terytorium Unii praw obywatelskich, praw człowieka i praw podstawowych oraz za określenie wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez państwo członkowskie wspólnych zasad, jak również swoją komisję odpowiedzialną za ustalenie istnienia poważnego i trwałego naruszenia przez państwo członkowskie zasad wspólnych dla państw członkowskich, do śledzenia rozwoju sytuacji na Węgrzech;

84. zamierza przed końcem 2013 r. zwołać w tej sprawie konferencję, skupiającą przedstawicieli państw członkowskich, instytucji Unii Europejskiej, Rady Europy, krajowych trybunałów konstytucyjnych i sądów najwyższych, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

IV— *działania następcze*

85. wzywa władze węgierskie do przekazania Parlamentowi, Komisji, prezydencji Rady i Rady Europejskiej oraz Radzie Europy informacji na temat realizacji środków z ust. 72;

86. wzywa Komisję i Radę, aby każda z nich wyznaczyła przedstawiciela, który wraz ze sprawozdawcą i kontrsprawozdawcami Parlamentu („Posiedzenie trójstronne ds. przestrzegania art. 2”) dokona oceny informacji przesłanych przez władze węgierskie, dotyczących realizacji zaleceń zawartych w ust. 72, a także śledziła przyszłe możliwe zmiany, gwarantując ich zgodność z art. 2 TUE;

87. zwraca się do Konferencji Przewodniczących, by rozważyła stosowność uruchomienia mechanizmów określonych w Traktacie, w tym art. 7 ust. 1 TUE, w przypadku gdy uzyskane od władz węgierskich odpowiedzi na powyższe zalecenia nie będą zgodne z wymogami zawartymi w art. 2 TUE;

Środa, 3 lipca 2013 r.

88. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji parlamentowi, prezydentowi i rządowi Węgier, prezesom Trybunału Konstytucyjnego i Kúrii, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich i krajów kandydujących, Agencji Praw Podstawowych, Radzie Europy i OBWE.

P7_TA(2013)0316

Niedawne powodzie w Europie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 3 lipca 2013 r. w sprawie powodzi w Europie (2013/2683(RSP))

(2016/C 075/10)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 191 i 196 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej, komunikat Komisji w sprawie przyszłości Funduszu Solidarności Unii Europejskiej (COM(2011)0613) oraz swą rezolucję z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie Funduszu Solidarności Unii Europejskiej – wdrożenia i stosowania ⁽¹⁾,
  - uwzględniając następujące rezolucje: z dnia 5 września 2002 r. w sprawie powodzi w Europie ⁽²⁾, z dnia 8 września 2005 r. w sprawie katastrof naturalnych (pożarów i powodzi) w Europie ⁽³⁾, z dnia 18 maja 2006 r. w sprawie klęsk żywiołowych (pożary, susze i powodzie) – aspekty związane z rolnictwem ⁽⁴⁾, aspekty związane z rozwojem regionalnym ⁽⁵⁾ i aspekty związane z ochroną środowiska naturalnego ⁽⁶⁾, z dnia 7 września 2006 r. w sprawie pożarów lasów oraz powodzi ⁽⁷⁾, z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie powodzi w krajach Europy Środkowej, a w szczególności w Polsce, w Republice Czeskiej, na Słowacji, na Węgrzech, w Rumunii i we Francji ⁽⁸⁾ z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie rozległych klęsk żywiołowych w autonomicznym regionie Madery oraz w sprawie skutków nawalnicy „Xynthia” w Europie ⁽⁹⁾,
  - uwzględniając białą księgę Komisji zatytułowaną „Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania” (COM(2009)0147) oraz komunikat Komisji w sprawie wspólnotowego podejścia do zapobiegania klęskom żywiołowym oraz katastrofom spowodowanym przez człowieka (COM(2009)0082), a także komunikat Komisji zatytułowany „Wzmacnianie europejskiej zdolności reagowania w przypadku klęsk i katastrof: rola ochrony ludności i pomocy humanitarnej” (COM(2010)0600),
  - uwzględniając dokument roboczy służb Komisji zatytułowany „Regiony 2020 – ocena przyszłych wyzwań dla regionów UE” (SEC(2008)2868),
  - uwzględniając art. 110 ust. 2 i ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w krajach Europy Środkowej miała miejsce rozległa klęska żywiołowa w postaci powodzi, która szczególnie dotknęła Austrię, Czechy, Niemcy, Węgry, Polskę, Słowację, Francję i Hiszpanię;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0003.
⁽²⁾ Dz.U. C 272 E z 13.11.2003, s. 471.
⁽³⁾ Dz.U. C 193 E z 17.8.2006, s. 322.
⁽⁴⁾ Dz.U. C 297 E z 7.12.2006, s. 363.
⁽⁵⁾ Dz.U. C 297 E z 7.12.2006, s. 369.
⁽⁶⁾ Dz.U. C 297 E z 7.12.2006, s. 375.
⁽⁷⁾ Dz.U. C 305 E z 14.12.2006, s. 240.
⁽⁸⁾ Dz.U. C 236 E z 12.8.2011, s. 128.
⁽⁹⁾ Dz.U. C 349 E z 22.12.2010, s. 88.